

Elektronická evidence tržeb a její vliv na státní rozpočet ČR

Denisa Dřimalová

Bakalářská práce
2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví
akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Denisa Dřimalová**
Osobní číslo: **M13009**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Účetnictví a daně**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Elektronická evidence tržeb a její vliv na státní rozpočet ČR**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Provedte průzkum literárních a dalších informačních zdrojů a zpracujte teoretické poznatky týkající se fiskální politiky a daňové soustavy ČR.

II. Praktická část

- Provedte analýzu možných dopadů zavedení elektronické evidence tržeb na státní rozpočet ČR.
- Na základě předchozí analýzy formulujte závěry a doporučení.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

DVOŘÁK, Pavel. Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, 343 s. ISBN 978-80-7400-075-1.

HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAJTOVÁ. Veřejné finance. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2010, 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.

LANG, Michael, Peter MELZ a Eleonor KRISTOFFERSSON. Value added tax and direct taxation: similarities and differences. 1st ed. Amsterdam: IBFD, c2009, 1296 s. ISBN 978-90-8722-060-0.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. Daňový systém ČR 2016. 13. aktualizované vydání. Praha: Vox, 2016, 393 s. ISBN 978-80-87480-44-1.

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Zuzana Dohnalová, Ph.D.
Ústav ekonomie
Datum zadání bakalářské práce: 15. prosince 2016
Termín odevzdání bakalářské práce: 15. května 2017

Ve Zlíně dne 15. prosince 2016

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 11.5.2017

Jméno a příjmení:DENISA DRŮMALOVÁ.....

.....*Drůmalová*.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou daňových úniků v oblasti daně z přidané hodnoty a daně z příjmů. Cílem práce je provést analýzu dosavadního vývoje příjmů státního rozpočtu a možných dopadů, které budou způsobeny zavedením elektronické evidence tržeb. Práce se skládá z části teoretické a části praktické. Teoretická část je zaměřena na teoretické poznatky z oblasti fiskální politiky a státního rozpočtu. Dále popisuje daňovou soustavu České republiky, základní pojmy spojené s daňovými úniky a elektronickou evidenci tržeb, jako nástroj proti těmto únikům. Praktická část je věnována analýze fungování elektronické evidence. Součástí práce je také analýza vývoje inkasa příjmů do státního rozpočtu. V závěru je uvedeno závěrečné zhodnocení vlivu zavedení tohoto systému v České republice.

Klíčová slova: fiskální politika, státní rozpočet, daňový únik, tržby, daň z příjmů, daň z přidané hodnoty, elektronická evidence tržeb

ABSTRACT

This Bachelor's thesis deals with issues of tax evasions in the area of value added tax and income tax. The aim is to analyze the development of the state budget revenues up to now and the possible impacts that will be caused by the introduction of electronic registration of sales. The thesis consists of theoretical and practical part. The theoretical part focuses on the theoretical knowledge from the area of fiscal policy and the state budget. It also describes the tax system of the Czech Republic, the basic concepts connected with tax evasions and electronic registration of sales as a tool against these evasions. The practical part is devoted into the analysis of the working of the electronic registration. The part of the thesis is also an analysis of the development of revenue collection into the state budget. Finally, a final evaluation of the impact of the introduction of this system in the Czech Republic is presented.

Keywords: fiscal policy, state budget, tax evasion, sales, income tax, value added tax, electronic registration of sales

Tímto bych velmi ráda poděkovala vedoucí své bakalářské práce paní doc. Ing. Zuzaně Dohnalové, Ph.D. za její odborné vedení a čas, který mi věnovala při zpracování práce.

Zvláštní poděkování patří mé rodině, za trpělivost a podporu během mého vysokoškolského studia.

Motto: *„Zvyšování daní není řešení. Správná cesta je efektivní výběr stávajících daní.“*
(Simona Hornochová, MF)

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 FISKÁLNÍ POLITIKA STÁTU	12
1.1 CÍLE FISKÁLNÍ POLITIKY	12
1.2 TYPY FISKÁLNÍ POLITIKY	13
1.2.1 Expansivní fiskální politika.....	13
1.2.2 Restriktivní fiskální politika.....	13
1.2.3 Neutrální fiskální politika	14
1.3 NÁSTROJE FISKÁLNÍ POLITIKY	14
1.3.1 Vestavěné (automatické) stabilizátory	14
1.3.2 Diskreční opatření	14
2 STÁTNÍ ROZPOČET	15
2.1 PŘÍJMY STÁTNÍHO ROZPOČTU	17
2.2 VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU	18
2.3 TYPY ROZPOČTŮ.....	18
2.3.1 Vyrovnaný rozpočet	18
2.3.2 Přebytkový rozpočet.....	18
2.3.3 Schodkový (deficitní) rozpočet	19
3 DAŇOVÁ SOUSTAVA	20
3.1 DAŇOVÉ PRINCIPY	20
3.2 ZÁKLADNÍ POJMY	21
3.2.1 Daňový subjekt.....	21
3.2.2 Základ daně	22
3.2.3 Sazba daně.....	22
3.3 PŘÍMÉ DANĚ	23
3.4 NEPŘÍMÉ DANĚ.....	24
4 BOJ PROTI DAŇOVÝM ÚNIKŮM	25
4.1 DAŇOVÝ ÚNIK.....	25
4.1.1 Daňová mezera.....	26
4.2 STÍNOVÁ EKONOMIKA	26
5 ELEKTRONICKÁ EVIDENCE TRŽEB	28
5.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE.....	28
5.2 POVINNÉ SUBJEKTY A PŘEDMĚT EVIDENCE.....	29
5.2.1 Sleva na dani pro fyzické osoby.....	31
5.3 ZPŮSOBY (REŽIMY) EVIDENCE TRŽEB	31
5.3.1 Běžný způsob evidence	31
5.3.2 Zjednodušený režim evidence	32
SHRNUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI	33
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
6 ANALÝZA FUNGOVÁNÍ ELEKTRONICKÉ EVIDENCE TRŽEB	35

6.1	JEDNOTLIVÉ FÁZE POSTUPNÉHO NÁBĚHU EET	35
6.1.1	První fáze	36
6.1.2	Druhá fáze	36
6.1.3	Třetí fáze	36
6.1.4	Čtvrtá fáze	36
6.2	POSTUP POPLATNÍKA PŘED ZAHÁJENÍM EVIDENCE.....	37
6.2.1	Žádost o autentizační údaje	37
6.2.2	Registrace a certifikáty	37
6.2.3	Technické vybavení	38
6.2.4	Informační povinnost	38
6.2.5	Evidenční povinnost.....	38
6.3	KONTROLNÍ ČINNOST A SANKCE ZA NEDODRŽENÍ PRAVIDEL	40
6.4	KONEC POVINNOSTI EVIDOVAT TRŽBY	41
7	ANALÝZA VÝVOJE INKASA DANÍ DO STÁTNÍHO ROZPOČTU	42
7.1	VÝVOJ SALDA STÁTNÍHO ROZPOČTU	42
7.1.1	Vývoj daňových příjmů.....	46
7.2	DANĚ Z PŘÍJMŮ	47
7.2.1	Daň z příjmů právnických osob	49
7.2.2	Daň z příjmů fyzických osob	49
7.3	NEPŘÍMÉ DANĚ.....	51
7.3.1	Daň z přidané hodnoty	52
8	ZÁVĚREČNÉ ZHODNOCENÍ.....	53
8.1	VÝHODY A NEVÝHODY ZAVEDENÍ.....	53
8.1.1	Podnikatel.....	54
8.1.2	Zaměstnanec.....	54
8.1.3	Zákazník.....	54
8.1.4	Stát.....	55
	ZÁVĚR	57
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	58
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	61
	SEZNAM OBRÁZKŮ	62
	SEZNAM TABULEK.....	63

ÚVOD

Elektronická evidence tržeb je v současné době jedno z nejkontroverznějších a nejdiskutovanějších témat. Těžko bychom dnes hledali stát, ve kterém by se nevyskytoval problém spojený s daňovými úniky a podvody. Česká republika není výjimkou a i přes snahu snížit jejich velikost se stále vyskytují ve velké míře. Většina lidí se shodne na tom, že je potřeba zavádět účinné nástroje, které by tyto problémy minimalizovaly. Právě elektronická evidence má být jedním z nich.

Prioritami současné vlády je právě boj s daňovými úniky a efektivní výběr stávajících daní. Zavedení tohoto systému je ale důvodem střetu opozice a vlády. Zatímco opozice (ODS a TOP 09) byla zásadně proti zavedení elektronické evidence tržeb, vláda ve složení ANO, ČSSD a KDU-ČSL, byla pro zavedení tohoto opatření.

Argumenty zástupců pravicové opozice jsou dost spekulativní. Jejich základem je poukazování na zbytečnou zátěž podnikatelů, zvýšení jejich nákladů, ukončování podnikání a minimální přínos pro státní rozpočet. Dochází tedy ke kritizování tohoto opatření, ale zároveň nenabízí žádné řešení, které by tento systém nahradilo. Na druhé straně vláda argumentuje nutností podchytit dosud nevidované tržby a jejich evidování. Tím má být dosaženo zvýšení daňových příjmů a narovnání podnikatelského prostředí.

Bakalářská práce si klade za cíl nejprve analyzovat fungování elektronické evidence tržeb v České republice a poté také vliv jejího zavedení na státní rozpočet. V úvodu práce je provedena literární rešerše týkající se fiskální politiky a státního rozpočtu. Dále je popsána daňová soustava České republiky, základní pojmy spojené s daňovými úniky a elektronická evidence tržeb, jako nástroj proti těmto únikům. V praktické části bude popsáno fungování tohoto systému. Bude provedena analýza vývoje dosavadního inkasa příjmů do státního rozpočtu a zvážení vlivu EET na jeho další vývoj. Dále budou zvážena pozitiva a negativa, která jsou vnímána v souvislosti se zavedením této evidence.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem této práce je analyzovat dosavadní vývoj příjmů státního rozpočtu České republiky a zvážit jejich budoucí vývoj v závislosti na zavedení systému elektronické evidence tržeb. Práce se soustředí hlavně na oblast daňových příjmů státního rozpočtu, především na daň z přidané hodnoty a na daně z příjmů fyzických a právnických osob. DPH a daně z příjmů tvoří velmi podstatnou část veřejných příjmů a právě na tyto daně míří systém EET, jelikož v těchto oblastech dochází k největším daňovým únikům. Zavedením povinnosti podávat kontrolní hlášení a nyní i elektronickou evidencí tržeb, získává Finanční správa téměř dokonalý přehled o toku zboží, služeb a finančních prostředků.

Dílčím cílem je analýza postupného náběhu tohoto systému v České republice a jeho fází. Dále se práce zabývá vymezením postupu poplatníků, kterým vznikne povinnost evidovat tržby. Důvodem pro naplnění cílů této práce je poskytnutí uceleného přehledu informací o této problematice, který poslouží k lepší orientaci v tomto aktuálním tématu.

Při zpracování práce byla použita data sekundární i data primární. V teoretické části je využita metoda průzkumu českých i zahraničních literárních pramenů a legislativních dokumentů. Praktická část staví především na metodě komparativní analýzy. Dalšími metodami jsou analýza a následná syntéza. Analýzou bude zkoumán vývoj inkasa příjmů do státního rozpočtu České republiky, a to v období před a po zavedení elektronické evidence tržeb. Získaná data budou zpracována s využitím programu Excel.

Využito je i kvantitativního výzkumu v podobě analýzy dokumentů - tiskových zpráv Ministerstva financí a statistik Českého statistického úřadu. Součástí práce bude také závěrečné zhodnocení provedené na základě zjištěných výsledků, prezentovaných v tabulkách, grafech a číslech a zvážení pozitivních a negativních dopadů zavedení systému EET.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 FISKÁLNÍ POLITIKA STÁTU

„Fiskální politika je součástí hospodářské politiky, přičemž hlavním cílem je prostřednictvím veřejných rozpočtů (státního rozpočtu) udržovat stabilní ekonomický vývoj státu.“ (Maaytová, Ochrana a Pavel, 2015, s. 158)

Existují rozdíly mezi **fiskální** a **hospodářskou politikou**, přesto jsou tyto dva pojmy často brány jako synonyma.

Podle Maaytové, Ochrany a Pavla (2015, s. 159) vznikla hospodářská politika spolu se státním rozpočtem, zatímco fiskální vznikla v souvislosti s keynesiánskou koncepcí hospodářské politiky.

„Rozpočtová politika realizuje alokační a redistribuční funkce, fiskální je o stabilizační funkci a stimulaci ekonomické výkonnosti. Prostředkem obou politik je hlavně státní rozpočet, veřejné rozpočty nižších vládních úrovní nejsou rozhodující.“ (Buchta, 2016, s. 109)

Pomocí **alokační funkce** vláda využívá finanční prostředky k zabezpečení veřejných statků, které chce produkovat a rozdělovat. Pomocí **redistribuční funkce** dochází k přerozdělování prvotních důchodů, je tedy prostředkem k regulaci nerovností. **Stabilizační funkce** slouží k usměrňování ekonomického růstu a zaměstnanosti, a to pomocí objemu a struktury příjmů a výdajů. (Buchta, 2016, s. 108-109)

Hamerníková a Maaytová (2010, s. 221) uvádějí, že fiskální politika ovlivňuje **agregátní nabídku** a **agregátní poptávku**, jejím cílem je vyvolat žádoucí a potlačit nežádoucí účinky na celkovou produkci (HDP), zaměstnanost a ceny. Může tak čelit výkyvům HDP, vysoké nezaměstnanosti a vysoké inflaci. U dosahování těchto cílů je akceptováno i deficitní hospodaření státu, vyrovnanost rozpočtu nemusí být prioritou.

Agregátní nabídka představuje celkovou nabídku zboží a služeb v národní ekonomice za určité časové období. Agregátní poptávka je součtem výdajů všech ekonomických subjektů, vyjadřuje celkové množství produktu, které bude při dané úrovni cen dobrovolně nakoupeno.

1.1 Cíle fiskální politiky

Podle Buchty (2016, s. 109) je bezprostředním cílem fiskální politiky stimulace agregátní nabídky a poptávky a konečným cíli jsou vysoká zaměstnanost a cenová stabilita.

Cílem fiskální politiky v normativním pojetí, je podle Dvořáka (2008, s. 26) eliminace negativních důsledků tržních selhání. Prioritou je tedy zajištění stabilizační funkce a státní rozpočet je použit jako nástroj vládní stabilizační hospodářské politiky. Prostřednictvím opatření na příjmové i výdajové straně, vláda ovlivňuje důchodovou situaci ekonomických subjektů, tím i jejich spotřební a investiční chování. V tomto případě není vyrovnanost státního rozpočtu prioritním cílem.

1.2 Typy fiskální politiky

Vzhledem k poměru příjmů a výdajů státního rozpočtu můžeme fiskální politiku rozdělit na tři typy:

- 1) **Expanzivní**
- 2) **Restriktivní**
- 3) **Neutrální**

1.2.1 Expansivní fiskální politika

Cílem této politiky je plná zaměstnanost a rovnovážný produkt, proto je užívána, pokud ekonomika plně nevyužívá výrobní faktory. Využívá přímé nebo nepřímé prostředky. Mezi přímé patří růst výdajů, které mají ovlivnit agregátní poptávku. Mezi nepřímé pak snížení daní, které ovlivňuje spotřebu a investice. Kombinace těchto prostředků může mít za následek deficit, není ale vyloučena ani možnost vyrovnaného rozpočtu. (Buchta, 2016, s. 111)

Podle Hamerníkové a Maaytové (2010, s. 231) si tato politika klade za cíl zvýšení HDP a snížení nezaměstnanosti, a to i za cenu vyšší inflace.

1.2.2 Restriktivní fiskální politika

Tato politika se využívá, pokud existuje plná zaměstnanost. Jejím cílem je snižovat růst cenové úrovně. Mezi přímé prostředky patří snížení výdajů, mezi nepřímé zvýšení příjmů, zejména pak daní. Výsledkem je přebytek rozpočtu. (Buchta, 2016, s. 111)

Podle Hamerníkové a Maaytové (2010, s. 231) je cílem snížení míry inflace i za cenu snížení HDP a vyšší nezaměstnanosti.

Restriktivní i expanzivní politika se realizují jen v krátkém období a v praxi bývá využívána kombinace těchto opatření, tj. fiskální mix.

1.2.3 Neutrální fiskální politika

Neutrální fiskální politika je ideálem, kdy jsou výdaje stejné jako vybrané daně, státní rozpočet je tedy vyrovnaný. Těžko se však realizuje a vyskytuje se zcela výjimečně.

1.3 Nástroje fiskální politiky

Fiskální politika využívá ke stabilizaci agregátní poptávky různé nástroje. Vláda tuto poptávku vytváří přímo (investice), nebo nepřímo (daně, transferové platby). (Maaytová, Ochrana a Pavel, 2015, s. 159)

Opatření, která fiskální politika využívá, mají dlouhodobý nebo jednorázový charakter. Protože tato opatření přispívají ke vzniku rozpočtových deficitů a přebytků, je důležité k nim při analýze rozpočtu přihlížet. (Buchta, 2016, s. 110-111)

1.3.1 Vestavěné (automatické) stabilizátory

Tato opatření jsou dlouhodobá, působí automaticky a zmírňují cyklické výkyvy ekonomiky. Lze sem zařadit progresivní zdanění důchodů, podpory v nezaměstnanosti, systém sociálních dávek, apod. (Buchta, 2016, s. 110)

Maaytová, Ochrana a Pavel (2015, s. 160) uvádí, že zavedení těchto nástrojů není vázáno na konkrétní krátkodobou nevyrovnanost a zavádí se z důvodu zajištění efektivního využití výrobních zdrojů. Na rozdíl od jednorázových opatření vykazují tyto stabilizátory časovou výhodu, protože jsou zabudovány v systému.

1.3.2 Diskreční opatření

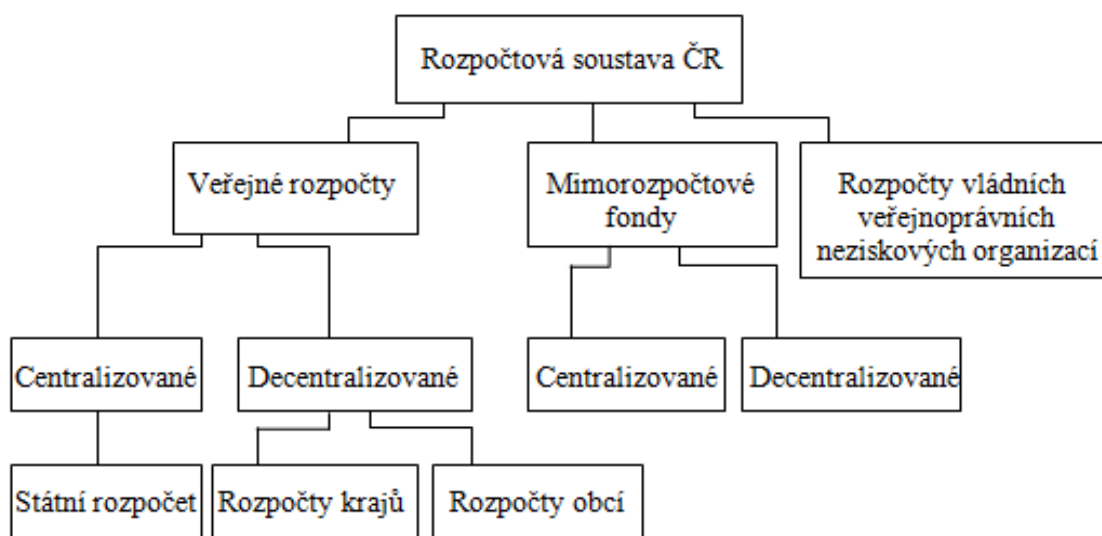
Tato jednorázová a vědomá opatření doplňují opatření dlouhodobá a reagují na krátkodobé výkyvy rovnovážného produktu, zaměstnanosti a cenové hladiny. K jejich realizaci je potřeba politického souhlasu, protože se jedná o přímý zásah vlády do systému. Opatření, která sem spadají, jsou např. změna míry zdanění, změna výše sociálních dávek nebo vytváření nových pracovních míst financovaných vládou. (Maaytová, Ochrana a Pavel, 2015, s. 159-160)

2 STÁTNÍ ROZPOČET

„Hospodaření veřejné správy, fungování každé vládní úrovně, závisí na finančních prostředcích, které mají k dispozici. K zabezpečení úkolů a činností jednotlivých vládních úrovní slouží příslušné veřejné rozpočty a rozpočty různých úrovní vytváří soustavu veřejných rozpočtů.“ (Buchta, 2016, s. 43)

Soustava veřejných rozpočtů se řídí zákonem č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech. Tento zákon upravuje tvorbu, funkci a obsah **státního rozpočtu**, jeho příjmy a výdaje, hospodaření se státními finančními aktivy a pasivy, finanční hospodaření OSS a PO, zabývá se finanční kontrolou a upravuje způsob řízení **státního dluhu**. (Hamerníková a Maaytová, 2010, s. 215)

Podle Buchty (2016, s. 44) do **rozpočtové soustavy** obecně patří veřejné rozpočty, centralizované (státní rozpočet) a decentralizované (obce, města a kraje), mimorozpočtové fondy (např. fondy sociálního zabezpečení, svěřenecké fondy) a rozpočty vládních veřejnoprávních neziskových organizací.

Obr. 1 – Rozpočtová soustava ČR (vlastní zpracování)

Rozpočtovou soustavou se rozumí soustava veřejných rozpočtů a také institucí, které zabezpečují tvorbu, rozdělování, užití a kontrolu toků uprostřed této soustavy. (Hamerníková a Maaytová, 2010, s. 165)

Rozpočet vzniká v **rozpočtovém procesu**, který zahrnuje 4 fáze:

- 1) návrh,
- 2) schválení,

- 3) plnění,
- 4) kontrola plnění – průběžná (během rozpočtového období), nebo následná (po skončení rozpočtového období).

Podle Hamerníkové a Maaytové (2010, s. 218) je rozpočtová politika nikdy nekončící činnost, která musí:

- zabezpečit dostatek zdrojů pro právě aktuální období,
- řešit otázky, jaké úkoly bude zabezpečovat v následujících obdobích a pomocí jakých zdrojů,
- hodnotit výsledky hospodaření minulých období a na základě získaných zkušeností provádět korekce hospodaření v následujících obdobích.

Ministerstvo financí má povinnost sestavovat **státní závěrečný účet**, který obsahuje informace o hospodaření v minulém období.

Státní rozpočet je nejvýznamnější veřejný rozpočet, nachází se v něm největší část finančních prostředků a nejvíce se podílí na přerozdělování. Představuje **peněžní fond, bilanci, finanční plán, prostředek rozpočtové politiky** a sestavuje se na jedno **rozpočtové období**. Cílem je jeho vyrovnanost, za což odpovídá ministerstvo financí. (Buchta, 2016, s. 49)

V České republice je státní rozpočet schvalován Poslaneckou sněmovnou a obsahuje příjmy a výdaje státu na jedno roční období. Příjmy a výdaje jsou zde rozděleny podle jednotlivých kapitol. Součástí schváleného rozpočtu je i výhled na další období. (Hamerníková a Maaytová, 2010, s. 218)

Rozpočtové období je v ČR shodné s kalendářním rokem.

Hamerníková a Maaytová (2010, s. 167-169) uvádí, že rozpočtový proces by se měl řídit následujícími zásadami:

- 1) **zásada úplnosti** – státní rozpočet musí obsahovat všechny finanční operace vlády a centrálních institucí,
- 2) **zásada jednotnosti** – veškeré příjmy a výdaje jsou zaznamenávány účetně, jsou tedy zachyceny v jediném dokumentu (postupně se však začaly sestavovat rozpočty mimořádné, dodatečné a doplňkové se zdůvodněním, že příjmy a výdaje státního rozpočtu jsou tak mnohostranné a různorodé, že je nelze soustředit v jednom dokumentu),

- 3) **zásada reálnosti a pravdivosti** – souvisí s kvalitou odhadů rozpočtových příjmů a výdajů,
- 4) **zásada každoročního sestavování a schvalování** – přispívá k lepší kontrole ze strany parlamentu,
- 5) **zásada vyrovnanosti** – vyžaduje vyrovnanost rozpočtu alespoň v delším časovém období,
- 6) **zásada publicity** – zásada zveřejnění návrhu státního rozpočtu, původně měla zabránit tajnému hospodaření vlády,
- 7) **zásada přehlednosti** – jde o pevné stanovení věcné struktury rozpočtů, logické seřazení a rozdělení příjmů a výdajů,
- 8) **zásada efektivnosti a hospodárnosti** – stanoví co neekonomičtější použití rozpočtových prostředků,
- 9) **zásada přednosti výdajů před příjmy** – vyjadřuje skutečnost, že výdaje by se měly využívat k ekonomickému růstu, pro který je třeba zajistit určité prostředky, příjmy by měly stabilizovat ekonomiku.

2.1 Příjmy státního rozpočtu

Hlavními příjmy státního rozpočtu jsou příjmy **běžné**. Nejvýznamnější část těchto příjmů tvoří příjmy **daňové** (zejména daně z příjmů a spotřební daně). Druhou skupinu příjmů jsou příjmy **nedaňové**, ty mohou být běžné (uživatelské poplatky, příjmy z pronájmu, sankce) i kapitálové (příjmy z prodeje státního majetku). (Buchta, 2016, s. 50)

Podle Hamerníkové a Maaytové (2010, s. 171-172) příjmy státního rozpočtu tvoří:

- výnosy daní,
- správní a soudní poplatky,
- pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti,
- cla a celní poplatky,
- odvod zbývajícího zisku ČNB,
- sankce a pokuty,
- příjmy z činností OSS a odvody PO,
- příjmy z prodeje a pronájmu majetku ČR,
- úhrady spojené s realizací státních záruk,
- splátky návratných finančních výpomocí,

- peněžní dary poskytnuté OSS,
- prostředky získané od Národního fondu,
- další příjmy stanovené zvláštním právním předpisem.

2.2 Výdaje státního rozpočtu

Struktura výdajů podle Buchty (2016, s. 50):

- 1) vládní nákupy veřejných statků,
- 2) financování běžných i kapitálových potřeb veřejnoprávních NO,
- 3) peněžní transfery pro obyvatelstvo, důchody a dávky sociální podpory,
- 4) dotace na výrobu některých zemědělských výrobků, dotace na krytí ztrát podniků, ekologické dotace, dotace do rozpočtů nižších vládních úrovní a mimorozpočtových fondů,
- 5) splácení státního dluhu.

Rozlišujeme výdaje **běžné** a **kapitálové**. Mezi běžné patří např. důchody a sociální dávky, kapitálové slouží k pořízení investic.

2.3 Typy rozpočtů

Veřejný rozpočet je bilance a je důležité sledovat, jakým způsobem se během rozpočtového období bilance vyvíjí, tzn. jaké je rozpočtové saldo. Z tohoto pohledu může být rozpočet **vyrovnaný**, **přebytkový** nebo **deficitní** (schodkový).

Jestliže v určitém rozpočtovém období objem veřejných výdajů převyšuje objem veřejných příjmů, vzniká rozpočtový deficit. Převyšuje-li naopak objem příjmů výdaje, vzniká rozpočtový přebytek. (Dvořák, 2008, s. 51)

2.3.1 Vyrovnaný rozpočet

V případě vyrovnaného rozpočtu se výdaje rovnají příjmům, ovšem najít zdravý poměr příjmů a výdajů je velmi složité.

2.3.2 Přebytkový rozpočet

V případě přebytkového rozpočtu jsou příjmy naplánovány tak, aby byly vyšší než výdaje. V současné době se tyto rozpočty vyskytují výjimečně. Vzniklý přebytek je možné investovat či použít ke snížení státního dluhu.

2.3.3 Schodkový (deficitní) rozpočet

Buchta (2016, s. 46) považuje opakované deficity veřejných rozpočtů za hlavní součást veřejného dluhu a uvádí, že v praxi se sleduje vývoj rozpočtů a analyzují se příčiny deficitů a možnosti jim předcházet, a to úpravou jejich struktury.

U státního rozpočtu je důležité odlišovat, zda jde o **deficitní rozpočet záměrný** (plánovaný) nebo **nechtěný** (neplánovaný).

Plánovaný (aktivní) deficit je ovlivněn záměrnými vládními rozhodnutími, jde o prostředek fiskální politiky vlády, jehož cílem je stimulovat agregátní poptávku a tím oživit ekonomiku. Neplánovaný (pasivní) deficit je výsledkem vnějších vlivů. (Buchta, 2016, s. 99)

Podle Dvořáka (2008, s. 54) je obecnou příčinou vzniku pasivního deficitu jakýkoliv na vládním rozhodnutí nezávislý vliv, který způsobí pokles veřejných příjmů nebo růst veřejných výdajů. Konkrétně jde např. o hospodářský pokles (snižující daňový výnos a zvyšující veřejné výdaje), nákladový šok, který postihuje firmy vlastněné státem nebo mimořádné události (válka, přírodní katastrofa). Příčinami vzniku aktivního deficitu jsou potom taková aktivní vládní rozhodnutí, které vedou k poklesu rozpočtových příjmů, nebo růstu veřejných výdajů. Pro taková rozhodnutí mohou existovat rozumné ekonomické důvody.

3 DAŇOVÁ SOUSTAVA

I když daně nejsou zrovna populární, jsou pro fungování státu zásadní. Daňové příjmy tvoří nejdůležitější část veřejných příjmů, ale přesná a jednoznačná definice toho, co je to daň, vlastně neexistuje. Daně totiž můžeme chápat buď v právním, nebo ekonomickém smyslu.

Z hlediska práva je daní platba, která má ve svém názvu slovo „daň“. Z hlediska ekonomického je ale daní každá povinná platba veřejnému sektoru, která má charakteristiku daňových příjmů, to znamená, že musí být **zákonná, nenávratná, neúčelová a neekvivalentní**. (Maaytová, Ochrana a Pavel, 2015, s. 108)

Podle Vančurové a Láchové (2016, s. 10) zákonnost znamená, že povinnost platit daň je dána zákonem. Nenávratnost znamená, že zaplacením daně nevzniká subjektu žádný konkrétní nárok. Neekvivalentnost vyjadřuje, že díl, jakým se jednotlivec podílí na společných příjmech, nemá přímou souvislost s tím, v jaké výši bude spotřebovávat veřejně financované statky. Daň je neúčelová, protože nikdo, když daň platí, tak neví, co bude z těchto prostředků financováno.

„Moderní daňové systémy jsou založeny na zdanění tří předmětů (tzv. předměty daně), a to příjmů, spotřeby a majetku.“ (Maaytová, Ochrana a Pavel, 2015, s. 109)

Na zdanění těchto tří předmětů je založen i daňový systém ČR.

Podle Langa, Melze a Ekristoffersonové (2008, s. 35) je daňová legislativa využívána kromě klasických funkcí i pro jiné pomocné nebo doplňkové funkce, například pro přerozdělování bohatství, které ovlivňuje chování a produkuje specifický účinek.

„Je třeba mít na paměti, že každé vyhnutí se dani jedním daňovým subjektem nepřímou zvyšuje daňové zatížení všech ostatních, a tak porušuje nastavenou daňovou spravedlnost.“ (Vančurová a Láchová, 2016, s. 43)

3.1 Daňové principy

Podle Buchty (2016, s. 71) je **daňová všeobecnost** hlavním požadavkem, který vyjadřuje povinnost platit daně bez ohledu na sociální příslušnost, národnost, pohlaví, atd. Hlavními daňovými principy jsou pak **princip spravedlnosti** a **princip efektivity**.

Vančurová a Láchová (2016, s. 50) uvádí, že na daňový systém se klade celá řada požadavků:

- zabezpečení dostatečného daňového výnosu,
- daňová spravedlnost,
- daňová efektivnost,
- právní perfektnost,
- jednoduchost a srozumitelnost,
- transparentnost,
- pružnost,
- předvídatelnost,
- odolnost proti daňovým únikům.

Podstatou daňové spravedlnosti je, že každý subjekt přispívá prostřednictvím daní na společné potřeby takovým dílem, který odpovídá jednak jeho možnostem a dále prospěchu, který pociťuje ze spotřeby služeb poskytovaných státem.

Princip efektivnosti říká, že by daňové příjmy měly být vyšší než náklady na výběr a správu daní, respektive obecně, že by náklady na výběr a správu daní měly být co nejmenší.

Transparentnost znamená, že by daňový systém měl být konstruován tak, aby všem, tedy i voličům, bylo jasné, na co a kam daně plynou.

Pružnost zajišťuje schopnost rychle reagovat na měnící se požadavky společnosti a na stav ekonomiky.

Požadavek předvídatelnosti vznikl z důvodu potřeby odhadu daňových výnosů v následujících letech.

3.2 Základní pojmy

3.2.1 Daňový subjekt

Daňový subjekt je osoba povinná strpět, odvádět nebo platit daň. Tyto subjekty dělíme na **daňové poplatníky** – subjekty, jejichž příjem nebo majetek je dani podroben a **plátce daně** – subjekty, které mají ze zákona povinnost vybrat a odvést do veřejného rozpočtu daň vybranou od jiných subjektů pod svou majetkovou odpovědností. (Vančurová a Láchová, 2016, s. 15).

3.2.2 Základ daně

Vančurová a Láchová (2016, s. 16-17) uvádějí, že cesta k vymezení základu daně může být dlouhá a začíná u předmětu daně. Obecně je předmětem daně veličina, ze které se daň vybírá. Předměty daně můžeme rozdělit do čtyř velkých skupin:

- 1) **hlava** – předmětem zdanění je osoba (např. poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů),
- 2) **majetek** – předmětem zdanění jsou zejména nemovité věci,
- 3) **důchod** – předmětem zdanění jsou příjmy fyzických a právnických osob,
- 4) **spotřeba** – daně se zahrnují do ceny zboží a vybírají se prostřednictvím plátce.

Základ daně je potom předmět daně vyjádřený v měrných jednotkách a upravený podle zákonných pravidel.

3.2.3 Sazba daně

Jde o jednotku určení výše daně za zdaňovací období. Nejčastěji se jedná o procento ze základu daně.

Druhy sazeb:

- **jednotná** – je stejná pro všechny typy a druhy předmětu daně (např. daň z nabytí nemovitých věcí),
- **diferencovaná** – liší se podle druhu předmětu daně (např. DPH),
- **pevná** – je vztažena k fyzikální jednotce základu daně (např. sazba na 1m² zastavěné plochy nebo 1 hl piva),
- **relativní** – užívá se tam, kde je hodnotový ZD, může být **lineární k ZD**, nebo může mít podobu **progresivní daňové sazby**. (Vančurová a Láchová, 2016, s. 24-25)

Lineární sazba je taková, kdy daň roste s růstem základu ve stejném poměru. Je obvykle stanovena jako určené procento ZD. Progresivní sazba je taková, při které s růstem ZD roste daň relativně rychleji než ZD. Tento typ daňové sazby nejlépe vyhovuje požadavku na daňovou spravedlnost.

Daně rozdělujeme na **přímé** a **nepřímé**.

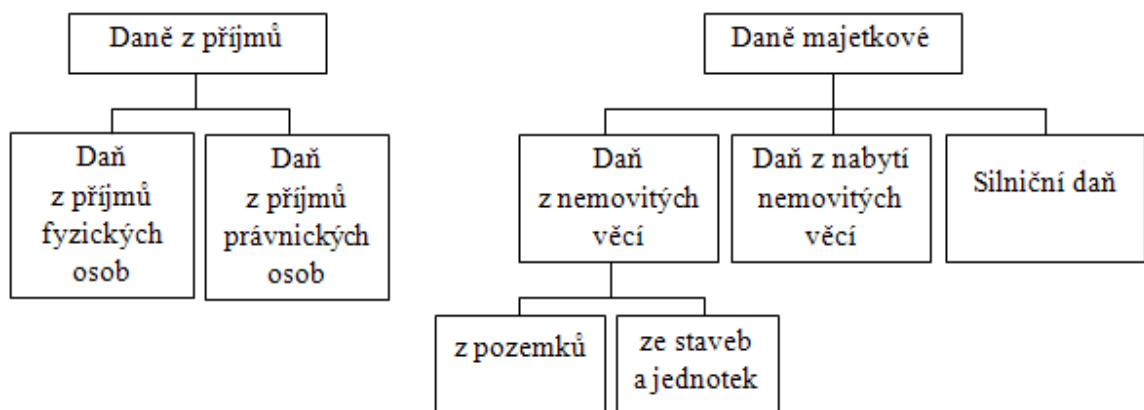
3.3 Přímé daně

Přímá daň je povinná platba, u které je množné přesně určit subjekt, který bude tuto daň platit.

Podle Langa, Melze a Ekristoffersonové (2008, s. 33) je záměrem obou daní rozdělit daňovou zátěž mezi jednotlivce na základě úvahy o **daňové solidaritě**, tedy v souladu s individuální schopností platit, o čemž svědčí příjmy a výdaje.

Podle Vančurové a Láchové (2016, s. 57), jsou přímé daně pro svoji adresnost velmi sledované a často i využívané jako nástroj regulace. Na rozdíl od nepřímých daní, které se schovávají v ceně zboží, jsou přímé daně poplatníky více pocíťovány. Přímé daně lépe vyhovují daňové spravedlnosti právě pro svoji adresnost a tím i možnost co nejlépe se přizpůsobit platební schopnosti subjektů.

Přímé daně jsou charakteristické tím, že osoba, která je plátcem daně, může být zároveň i daňovým poplatníkem. Naopak nepřímá daň se v ceně dodávaného zboží nebo služeb přesouvá z plátce daně na jinou osobu, takže daňovým poplatníkem se stává konečný spotřebitel. (Lang, Melz a Ekristofferson, 2009, s. 1)

Obr. 2 – Rozdělení přímých daní v ČR (vlastní zpracování)

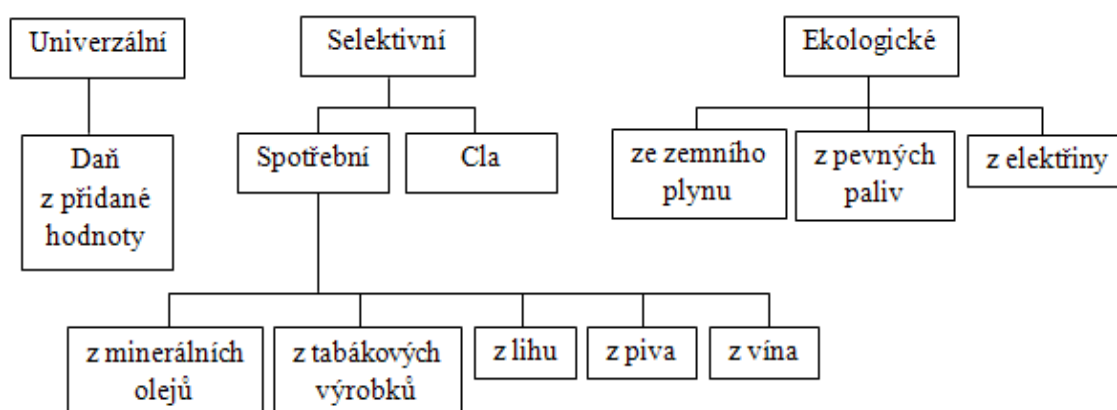
Daně z příjmů jsou naším třetím nejdůležitějším rozpočtovým příjmem. Majetkové daně jsou jen doplňkovým majetkovým příjmem.

Do konce roku 2013 patřila mezi přímé daně také daň dědická a darovací. Od 1. ledna 2014 však byly tyto daně jako samostatné daně zrušeny.

3.4 Nepřímé daně

Klasickým cílem zdanění je zvýšit příjmy pro splnění vládních výdajů. Na první pohled by se tedy dalo tvrdit, že v tomto ohledu není rozdíl mezi přímými daněmi a **daní z přidané hodnoty**. (Lang, Melz a Ekristofferson, 2009, s. 35)

Vančurová a Láchová (2016, s. 60) uvádějí, že nepřímými se tradičně nazývají daně, jejichž objektem je spotřeba. Tyto daně se stávají součástí ceny zboží a služeb. Podíl nepřímých daní se stále zvyšuje, jejich obliba roste.

Obr. 3 – Rozdělení nepřímých daní v ČR (vlastní zpracování)

Daň z přidané hodnoty je všeobecnou daní ze spotřeby moderního typu. Podléhá jí zejména dodání zboží a poskytování služeb.

Spotřební daně jsou selektivními daněmi ze spotřeby, kterým podléhá 5 komodit zboží. Předmětem daně je jejich výroba a dovoz.

Clo je specifickou daní ze spotřeby, je to povinná platba spojená s přechodem zboží přes hranice Evropské unie.

Od roku 2008 mají v našem daňovém systému místo i ekologické daně, které slouží k ochraně životního prostředí, v současné době se jedná o 3 daně. Těmito daněmi se zatěžují dodávky energií.

Specifické postavení mezi daněmi má pojistné na sociální pojištění, které splňuje všechny atributy daně. Pojistné na veřejné zdravotní pojištění má také charakter veřejného příjmu, i když plyne zdravotním pojišťovnám. (Vančurová a Láchová, 2016, s. 63)

4 BOJ PROTI DAŇOVÝM ÚNIKŮM

Daňové úniky jsou problémem dnešní doby. Vyskytují se ve vztahu ke všem daním a jsou páchany fyzickými i právníckými osobami. Můžou vzniknout na základě nedbalosti, ale mohou být i záměrné. Někdy také vznikají chybami zaměstnanců v daňové správě. (Etel a Popławski, 2016, s. 465)

V době, kdy státy potřebují zvýšit své příjmy a redukovat výdaje, jsou daňové úniky velmi omezující. V České republice je tolerance vůči těmto aktivitám poměrně velká, protože jde o rychlý způsob, jak se zařadit mezi úspěšné.

Boj s daňovými úniky je možnost, jak zvýšit příjmy státního rozpočtu. Předpokladem jeho úspěšnosti je optimální organizační struktura Finanční správy, spolupráce s policií, s daňovými správami jiných zemí a osvěta obyvatelstva.

4.1 Daňový únik

„Daňový únik je protiprávním jednáním daňového subjektu s cílem neoprávněně zkrátit velikost daňové povinnosti. Je-li takové jednání úmyslné a zároveň vede k většímu krácení rozpočtových příjmů, může se jednat i o trestný čin ztracení daně či obdobné trestné činy. Daňové úniky omezují předpokládaný daňový výnos a jsou pro společnost škodlivé. Snaha o daňové úniky je také jedním z faktorů vzniku tzv. šedé ekonomiky. V posledních letech boj proti daňovým únikům, ale i některým formám vyhnutí se dani, patří k nejvyšším prioritám finanční politiky států, a to včetně ČR.“ (Vančurová a Láchová, 2016, s. 43)

Podle Širokého (2008, s. 242) úniky mohou být ve větší či menší míře prokazatelné, a tudíž i postižitelné. Ve většině případů bývá uložena některá z forem pokuty nebo penále. Systém pokutování se v jednotlivých zemích liší, někde se pokuta počítá z nepřiznaného, nebo zkráceného ZD a někde je základem hodnota nepřiznané daně. Jen malá část úniků je klasifikována jako trestný čin.

Daňové zatížení obyvatelstva se odráží v symbolickém **dnu daňové svobody**. Tento den je přelomem roku, kdy poplatník přestává vše, co vydělá, odevzdávat státu a začíná vydělávat na sebe. Od roku 2000 se vypočítává i v ČR a často se jeho datum posouvá, z čehož plyne, že poplatníci odevzdávají každý rok více prostředků státu. (Hubinková, 2008, s. 139)

Hranice mezi legální minimalizací daně a daňovým únikem je někdy nejednoznačná. Ne všechny úniky jsou záměrné, mnohé mohou vyplývat spíše z neznalosti, nedbalosti či neopatrnosti. (Široký, 2008, s. 243)

Podle Hubinkové (2008, s. 139) bude vždy lidskou přirozeností hledat nějakou cestu, jak se této občanské povinnosti vyhnout.

4.1.1 Daňová mezera

Daňová mezera je dána rozdílem mezi teoretickým výpočtem hodnoty výnosu daně a skutečnou částkou vybranou daňovou správou.

V České republice se daňová mezera pohybuje nad evropským průměrem.

Jak tvrdí někteří autoři, mezera není tvořena jenom daňovými úniky a podvody, ale zahrnuje v sobě i neznalost, zmatky, chyby a opomenutí.

Rozlišujeme **hrubou** a **čistou daňovou mezeru**. Hrubá daňová mezera jsou celkové zákonné závazky, které by měly být odvedeny do státního rozpočtu. Pokud od hrubé mezery odečteme hodnotu závazků, které byly zaplacené až po splatnosti, získáme čistou daňovou mezeru.

4.2 Stínová ekonomika

S problematikou daňových úniků úzce souvisí tzv. stínová ekonomika, která někdy bývá označována také jako neformální, šedá, skrytá, apod. Nejčastěji se v souvislosti s touto ekonomikou mluví o praní špinavých peněz, práci nelegálních přistěhovalců, zneužívání sociálního systému některými nezaměstnanými, nebo vyplácení části mezd mimo oficiálně vykázané mzdové prostředky. (Široký, 2008, s. 249)

Transakce uskutečněné v rámci této ekonomiky se vymykají zdanění, takže daňové výnosy státu jsou nižší, než výnosy potřebné k rozvoji infrastruktury a veřejných služeb. Daňové úniky tlačí vlády ke zvyšování daňové zátěže, což dále podněcuje únik ekonomických aktivit do stínové ekonomiky. (Jurečka a kol., 2010, s. 36)

Nelegální, ale produktivní činnosti jsou označovány jako **šedá ekonomika**. Kriminální aktivity, které snižují společenský blahobyť, jsou považovány za **černou ekonomiku**.

„Za stínovou je označována ta část ekonomiky, jejíž činnost je zatajována a která se vymyká státnímu usměrňování a zdaňování. S tím souvisí pro nás důležitá skutečnost, že totiž

tento sektor ekonomiky není podchycen nebo je podchycen jen nepřesně, ve statistikách HDP.“ (Jurečka a kol., 2010, s. 36)

Země s vysokým podílem korupce mají i vysoký podíl stínové ekonomiky.

Jurečka a kol. (2010, s. 37) uvádí, že stínová ekonomika je velmi rozšířeným problémem, který ale do důsledků nevyřešila ještě žádná vláda. Tyto ekonomiky představují značnou část celkové ekonomické aktivity zemí, jaká je jejich dolarová nebo korunová hodnota, však nikdo neví. Existují jen hrubé odhady, podle kterých příjmy stínové ekonomiky odpovídají v Česku 15% hodnoty českého HDP.

5 ELEKTRONICKÁ EVIDENCE TRŽEB

Povinnost evidovat tržby není v České republice novinkou. Už v minulosti byl schválen zákon o registračních pokladnách, jehož cílem bylo podchytit platby v maloobchodu a hostinské činnosti ve fiskální paměti pokladen, certifikovaných Ministerstvem financí ČR. Účel zákona ale nebyl naplněn, jeho účinnost byla nejprve odsunuta o jeden rok, a následně byl zákon o registračních pokladnách k 1. 1. 2008 zrušen. (Líbal, 2016, s. 7)

Přibližně po deseti letech se však česká právní úprava k myšlence evidovat tržby opět vrátila. Po dlouhých komplikacích se podařilo současné vládě prosadit na počátku roku 2016 právní úpravu v podobě, tzv. **elektronické evidence tržeb**. (Líbal, 2016, s. 7)

Vondrák, Vondráková L. a Vondráková M. (2016, s. 6) uvádějí, že systém tzv. fiskalizace, používaný v Chorvatsku, byl vládou shledán jako nejvhodnější a proto se jím nechala inspirovat. Tento systém evidence tržeb preferuje jednoduchost a nízkou nákladovost na straně povinných subjektů. V ČR jde o elektronickou online evidenci tržeb spravovanou finanční správou.

Nejproblematictější bylo schvalování zákona v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky, následné schvalování Senátem Parlamentu České republiky a podpis prezidenta již proběhly bez komplikací.

„Důvodová zpráva k zákonu o evidenci tržeb zmiňuje, že některá z forem evidence tržeb funguje v mnoha zemích Evropské unie, např. Itálii, Maďarsku, Slovensku, Polsku, Belgii, Litvě, Lotyšsku, Maltě, Švédsku, Rumunsku, Bulharsku, Řecku, Kypru a Chorvatsku. Rokem 2016 se k těmto zemím nepřipojuje pouze Česká republika, ale např. i Rakousko a Slovinsko.“ (Líbal, 2016, s. 7)

5.1 Základní informace

Důvodem zavedení EET je potírání šedé ekonomiky a zvýšení výběru daní.

„Základní pravidla pro elektronickou evidenci tržeb jsou zakotvena v zákoně č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, který byl publikován ve Sbírce zákonů České republiky dne 13. dubna 2016. Ve stejný den byl zveřejněn ve Sbírce zákonů doprovodný zákon č. 113/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o evidenci tržeb.“ (Líbal, 2016, s. 7)

Podle Duška (2016, s. 34) je EET naprosto samostatná průkazná evidence, která nesleduje, tj. přesně se nerovná zákonu o účetnictví, zákonu o daních z příjmů nebo jiným zákonům. Sleduje pouze a jen příjem tržeb bez zákonné vazby na složitosti těchto zákonů. Je jen podpůrným nástrojem a neslouží ke stanovení základu daně z příjmů nebo DPH.

Neplatí, že všechny tržby v EET se daní, může se jednat i o nedaňové nebo osvobozené příjmy. Jakékoliv platby před účinností zákona nevstupují do EET, jen případný hotovostní doplatek.

EET nemá výjimky limitu částky pro evidenci, jak to bylo zamýšleno v původním návrhu zákona. Nařizuje, kdo musí evidovat a od kdy, nevadí ale dobrovolnost.

Kontrolními orgány jsou:

- orgány Finanční správy ČR,
- orgány Celní správy,
- orgány veřejné moci, pokud při své běžné činnosti zjistí porušení zákona (např. policie, Česká obchodní inspekce). Dušek (2016, s. 57)

EET může dobrovolně kontrolovat kdokoli a kdykoli, tím je zapojená i veřejnost a dobrovolně se podílí na prokazování poctivosti poplatníka. Správce daně umožní dálkově každému ověřit, jestli byla jeho konkrétní účtenka zaslána.

Poplatník je povinen mít na místě, kde se běžně uskutečňují evidované tržby, umístěno informační oznámení, které je čitelné a dostatečně viditelné.

5.2 Povinné subjekty a předmět evidence

„Subjektem evidence tržeb je poplatník

- a) daně z příjmů fyzických osob a
- b) daně z příjmů právnických osob.“ (Česko, 2016)

„Předmětem evidence tržeb jsou evidované tržby poplatníka.“ (Česko, 2016)

Evidovanou tržbou je podle Líbala (2016, s. 10) platba, která splňuje **formální náležitosti pro evidovanou tržbu** a která zakládá **rozhodný příjem**, tržba musí splňovat obě podmínky zároveň. Poplatník může dobrovolně evidovat i transakce, které do EET nespádají.

Formální náležitosti pro evidovanou tržbu splňuje platba, která je uskutečněna

- a) v hotovosti,

- b) debetními nebo kreditními platebními kartami, popř. virtuálními kartami umístěnými např. v mobilním telefonu,
- c) šekem a směnkou,
- d) v jiných formách, které mají obdobný charakter jako formy podle předchozích písmen (např. dárkové karty, poukázky na zboží nebo služby, stravenky, atd.), nebo
- e) započtením kauce nebo obdobné jistoty sležené některým ze způsobů platby podle předchozích bodů. (Vondrák, Vondráková L. a Vondráková M., 2016, s. 13-14)

Formální náležitosti nesplňuje převod z účtu na účet, vklad hotovosti na účet a inkaso, proto tyto způsoby platby nejsou evidovanými tržbami.

„Rozhodným příjmem se rozumí:

- a) *u poplatníka daně z příjmů fyzických osob příjem ze samostatné činnosti, která je podnikáním, s výjimkou příjmu, který*
 - 1) *není předmětem daně příjmů,*
 - 2) *je z hlediska obvykle přijímaných tržeb ojedinělý nebo*
 - 3) *podléhá dani vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně, nebo*
- b) *u poplatníka daně z příjmů právnických osob příjem z činnosti, která je podnikáním, s výjimkou příjmu, který*
 - 1) *není předmětem daně z příjmů,*
 - 2) *je z hlediska obvykle přijímaných tržeb ojedinělý,*
 - 3) *podléhá dani vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně, nebo*
 - 4) *podléhá dani ze samostatného základu daně.“ (Česko, 2016)*

Dušek (2016, s. 52) uvádí, že ojedinělost je tzv. neurčitý právní pojem a je nutné ji posuzovat s ohledem na konkrétní okolnosti, např. ke všem ostatním tržbám (počet výskytů a velikost částek).

Podle Vondráka, Vondrákové L. a Vondrákové M. (2016, s. 43-44) evidovanou tržbou nejsou tržby státu, územního samosprávného celku, příspěvkové organizace, České národní banky a držitele poštovní licence. Dále pak tržby banky, spořitelního a úvěrního družstva, pojišťovny a zajišťovny, investiční společnosti a investičního fondu, obchodníka s CP, centrálního depozitáře, penzijní společnosti, penzijního fondu, tržby z podnikání v energetických odvětvích a tržby z podnikání na základě zákona o vodovodech a kanalizacích.

Poplatník, kterému tržba plyne, může pověřit jiného poplatníka, aby za něj tuto tržbu evidoval.

5.2.1 Sleva na dani pro fyzické osoby

Jde o jedinou jednorázovou částku 5 000 Kč, bez ohledu na skutečné výdaje (ty mohou být i menší) a bez ohledu na počet pořízených technických zařízení. Je to paušální daňově uznatelná částka, která se neprokazuje. Uplatnit ji lze jen v prvním roce, kdy vznikla povinnost EET, pokud v něm poplatník zaeviduje alespoň jednu účtenku. Tato sleva se uplatní před daňovým zvýhodněním na vyživované dítě a za ostatními slevami a to maximálně ve výši kladného rozdílu mezi 15% dílčího základu daně a základní slevy na poplatníka. (Dušek, 2016, s. 78)

5.3 Způsoby (režimy) evidence tržeb

dva způsoby (režimy) evidence tržeb

- a) běžný způsob (online) – průběžné zasílání dat,
- b) zjednodušený režim (offline) – následné zasílání dat.

5.3.1 Běžný způsob evidence

U běžného způsobu je poplatník povinen nejpozději při uskutečnění evidované tržby

- a) zaslat datovou zprávou údaje o této evidované tržbě správci daně a
- b) vystavit účtenku tomu, od koho evidovaná tržba plyne. (Líbal, 2016, s. 59)

Standardní doba odeslání evidované tržby je cca do 2 sekund, náhradní doba odeslání v případě komplikací je 48 hodin. Komplikace mohou nastat např. s internetovým připojením nebo technickým zařízením.

Účtenku je možné vystavit nejpozději v momentě uskutečnění tržby a zákazník nemá povinnost ji převzít, tedy mít ji u sebe při opuštění provozovny. Účtenkou může být i jakýkoliv jiný doklad, který obsahuje navíc požadované údaje EET (faktura, daňový doklad, dobropis).

V případě storna a oprav se neuvádí žádná vazba na původní doklad či doklady. Provedení storna v blízké časové souvislosti s odesláním předešlých údajů není sankčně postihováno, ale i pozdější storno je reálné a správné, např. v případě reklamace. Oprava částky, vrácení

odeslané tržby nebo storno nesprávně zaevidované tržby se provádí zápornou částkou. Pokud se jedná o opravu doúčtování tržby (navýšení), pak je částka plusem.

5.3.2 Zjednodušený režim evidence

Poplatník může požádat i o povolení evidovat tržby ve zjednodušeném režimu za podmínky, že by mu evidování dané tržby běžným způsobem znemožnilo nebo ztížilo plynulý a hospodárný výkon činnosti. (Vondrák, Vondráková L. a Vondráková M., 2016, s. 38)

V tomto režimu se mohou evidovat i tržby z prodeje zboží a služeb na palubě dopravních prostředků.

Tržby je možné evidovat ve zjednodušeném režimu s tím, že poplatník z vážných důvodů nemusí evidovat tržbu ihned, ale je povinen údaje o evidované tržbě zaslat správci daně nejpozději do 5 dnů od jejího uskutečnění. Vážným důvodem může být zejména nemožnost připojení k internetu. (Vondrák, Vondráková L. a Vondráková M., 2016, s. 38)

Dušek (2016, s. 71) uvádí, že tento režim v žádném případě neznamená, že se za 5 dní odešlou celkové tržby jednou částkou. Účtenky se za toto období evidují jednotlivě a pak se i jednotlivě odešlou. Toto řešení musí být součástí pokladního systému.

SHRNUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI

Státní rozpočet je nejvýznamnější veřejný rozpočet, nachází se v něm největší část finančních prostředků a nejvíce se podílí na přerozdělování. Cílem je jeho vyrovnanost, za což odpovídá ministerstvo financí.

Nejvýznamnější část příjmů státního rozpočtu tvoří příjmy daňové, a i když daně nejsou zrovna populární, jsou pro fungování státu zásadní. Problémem dnešní doby jsou však daňové úniky, které mohou vzniknout na základě nedbalosti, ale mohou být i záměrné. V době, kdy státy potřebují zvýšit své příjmy a redukovat výdaje, jsou daňové úniky velmi omezující a boj s nimi je tedy možností, jak zvýšit příjmy státního rozpočtu.

S problematikou daňových úniků úzce souvisí tzv. stínová ekonomika. Transakce uskutečněné v rámci této ekonomiky se vymykají zdanění, takže daňové výnosy státu jsou nižší, než výnosy potřebné k rozvoji infrastruktury a veřejných služeb. Daňové úniky tlačí vlády ke zvyšování daňové zátěže, což dále podněcuje únik ekonomických aktivit do stínové ekonomiky.

Důvodem zavedení EET je právě potírání šedé ekonomiky, která v Česku roste a zvýšení výběru daní. EET cílí kontroly tam, kde se objeví nesrovnalosti, a proto nezdržuje poctivé podnikatele. Záměrem není administrativně ztížit podnikání, ale omezit šedou ekonomiku, která se nejvíce vyskytuje právě u hotovostního platebního styku.

Povinnost evidovat tržby není v České republice novinkou. Už v minulosti byl schválen zákon o registračních pokladnách. Účel zákona ale nebyl naplněn, jeho účinnost byla nejprve odsunuta, ale následně byl zákon o registračních pokladnách zrušen. Přibližně po deseti letech se však česká právní úprava k myšlence evidovat tržby opět vrátila. Vláda se inspirovala systémem tzv. fiskalizace, používaným v Chorvatsku, který byl vládou shledán jako nejvhodnější. Tento systém evidence tržeb preferuje jednoduchost a nízkou nákladovost na straně povinných subjektů. V ČR jde o elektronickou online evidenci tržeb, spravovanou finanční správou.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 ANALÝZA FUNGOVÁNÍ ELEKTRONICKÉ EVIDENCE TRŽEB

Dlouhodobé krácení daňové povinnosti se v některých oblastech podnikání stalo v České republice skoro běžnou záležitostí. Nevykázané příjmy tak podle Českého statistického úřadu (©2017) dosahují částky cca 170 mld. Kč ročně.

Finanční správa neměla potřebné informace, aby dokázala při množství podnikatelů efektivně a cíleně provádět daňové kontroly. Proto bylo nutné přijít s novými nástroji, které zamezí daňovým únikům a poskytnou informaci o tom, jestli daňový poplatník správně vykazuje své hotovostní tržby a nepodniká na úkor ostatních.

Zákon o EET říká, že poplatník je povinen evidovat pouze evidovatelnou tržbu. Pokud ale zaeviduje i tržbu, kterou podle tohoto zákona evidovat nemusí, není to považováno za přešpek.

6.1 Jednotlivé fáze postupného náběhu EET

Pokud bude poplatník vyhledávat svoji činnost v zákoně, může ji najít v první, druhé nebo čtvrté fázi. Pokud ji v těchto fázích nenajde, patří do 3. fáze. Postupné najetí je odůvodněné tím, že se nejprve musí ověřit a zaběhnout celý systém a jeho technické zvládnutí.

Tab. 1 - Přehled postupného náběhu EET (vlastní zpracování)

Fáze	Datum zahájení EET	Popis tržeb	Odhadovaný počet subjektů v tis.
1.	1. 12. 2016	Ubytování, stravování a pohostinství	60
2.	1. 3. 2017	Velkoobchod a maloobchod	250
3.	1. 3. 2018	Ostatní činnosti s výjimkou fáze 4	150
4.	1. 6. 2018	Vybraná řemesla a výrobní činnosti	150

Do první fáze se dle dostupných informací zapojilo ke dni 19. 1. 2017 přes 43 tisíc podnikatelů. Podle Finanční správy se do druhé fáze ke dni 1. 3. 2017 zapojilo pouze něco přes

113 tisíc subjektů, namísto plánovaných 250 tisíc. Zároveň se však předpokládá, že stejně jako tomu bylo u první fáze, i po spuštění druhé, bude dál přibývat podnikatelů, kteří teprve požádají o autentizační údaje.

Protože zařazení činností do jednotlivých fází je popsáno velmi složitě a k zařazení činností je potřeba prohledat číselník CZ-NACE, pokusím se popsat činnosti v jednotlivých fázích velmi zjednodušeně.

6.1.1 První fáze

Do první fáze patří ubytovací a stravovací služby. Tyto nejsou první z důvodu, že je zde nejvyšší daňový únik, ale proto, že těchto subjektů je nejméně.

Do EET nespádají tržby plynoucí z ubytování žáků a studentů, které je poskytované školou, vysokou školou nebo školským zařízením.

6.1.2 Druhá fáze

Tato fáze zahrnuje:

- obchod s motorovými vozidly,
- obchod s díly a příslušenstvím pro motorová vozidla,
- velkoobchod,
- maloobchod (včetně stánkového prodeje, prodeje na tržištích apod.). (Vondrák, Vondráková L. a Vondráková M., 2016, s. 152)

6.1.3 Třetí fáze

Tato fáze zahrnuje veškeré další ekonomické činnosti s výjimkou těch, které patří do čtvrté fáze. Jedná se např. o taxislužbu, železniční osobní meziměstskou dopravu, silniční nákladní dopravu, podnikání ve výrobě (pekaři, cukráři, řezníci atd.), svobodná povolání (lékaři, právníci, veterináři, daňový poradci, herci atd.) a další. (Vondrák, Vondráková L. a Vondráková M., 2016, s. 152)

6.1.4 Čtvrtá fáze

Do poslední fáze patří vybraná řemesla a výrobní činnost. Např.:

- výroba textilií a oděvů,
- zpracování dřeva,
- výroba papíru a papírových výrobků,

- výroba mýdel, čistících prostředků a parfémů,
- výroba plastových výrobků,
- výroba kovových konstrukcí,
- ostatní zpracovatelský průmysl (např. výroba hraček a hudebních nástrojů),
- opravy a instalace strojů a zařízení,
- stavební činnosti (např. elektrikáři a malíři),
- opravy počítačů a výrobků pro domácnost,
- poskytování osobních služeb (např. kadeřnice a masérky). (Vondrák, Vondráková L. a Vondráková M., 2016, s. 153)

6.2 Postup poplatníka před zahájením evidence

Před zahájením evidence je poplatník povinen provést několik úkonů. Pokud mu vznikne povinnost evidovat tržby, musí si požádat o autentizační údaje do webové aplikace, kde si následně zaeviduje své provozovny a vygeneruje certifikáty.

6.2.1 Žádost o autentizační údaje

Před přijetím první evidované tržby je poplatník povinen podat žádost o autentizační údaje. Těmito údaji se rozumí přihlašovací údaje na portál správce daně a jsou tvořeny názvem uživatele a heslem. (Líbal, 2016, s. 53)

Podle prvních zkušeností s podáním žádosti prostřednictvím Portálu EET obdrží žadatel tyto údaje cca do 3 dnů.

6.2.2 Registrace a certifikáty

Poté, co provede registraci svých provozoven, si poplatník může vygenerovat jeden nebo více certifikátů pro evidenci tržeb. Je možné používat jeden certifikát na zasílání údajů o tržbách v rámci celé činnosti nebo používat několik certifikátů, např. podle jednotlivých provozoven nebo pokladních zařízení. Musí si tedy hned od začátku rozmyslet a odhadnout, kolik certifikátů bude potřebovat. Platnost těchto certifikátů je stanovena na 3 roky. (Líbal, 2016, s. 57)

Poplatník je povinen zacházet s autentizačními údaji a certifikátem tak, aby nemohlo dojít k jejich zneužití.

6.2.3 Technické vybavení

Zákon se neváže na žádné konkrétní technické zařízení.

Finanční správa uvádí na svých stránkách, že nebude upřednostňovat žádné zařízení ani dodavatele hardwaru a softwaru. Smyslem tohoto otevřeného řešení je, aby si podnikatel mohl pořídit takové pokladní zařízení, které bude vyhovovat jeho požadavkům.

Kromě klasických pokladen je možné tržby evidovat také např. na osobním počítači, notebooku, tabletu nebo chytrém telefonu. Tato zařízení však musí obsahovat potřebný software, připojení na internet a tiskárnu. Někteří podnikatelé vlastní elektronické pokladny s připojením na internet, a proto jim tedy bude stačit pouze aktualizace softwaru. (Vondrák, Vondráková L. a Vondráková M., 2016, s. 122)

6.2.4 Informační povinnost

Poplatník je povinen mít na místě, kde se uskutečňují evidované tržby, umístěno informační oznámení, které je dostatečně viditelné a čitelné. Toto oznámení musí umístit i na své internetové stránky, na kterých nabízí své zboží nebo služby.

Cílem oznámení je informovat zákazníka o tom, že podnikatel musí evidovat tržby a vystavit mu účtenku. Zároveň mu poskytuje informaci, v jakém režimu eviduje, což je pro zákazníka důležité pro ověření zaevidované tržby u správce daně. (Vondrák, Vondráková L. a Vondráková M., 2016, s. 127)

6.2.5 Evidenční povinnost

Pokud poplatník zprovoznil zařízení, kterým bude tržby evidovat a zaregistroval se na portálu evidence tržeb, může začít tržby evidovat. Údajem o evidované tržbě zasílaným datovou zprávou, jejíž obsah nelze měnit, je:

- a) DIČ poplatníka,
- b) označení provozovny,
- c) označení pokladního zařízení,
- d) pořadové číslo účtenky,
- e) datum a čas přijetí tržby nebo vystavení účtenky, pokud je vystavena dříve,
- f) celková částka tržby,
- g) podpisový kód poplatníka,
- h) bezpečnostní kód poplatníka,

- i) údaj, zda je tržba evidována v běžném, nebo zjednodušeném režimu. (Líbal, 2016, s. 62)

Podpisový kód poplatníka (PKP)

Prokazuje jednoznačnou vazbu mezi poplatníkem a vydanou účtenkou a je tvořen elektronickým podpisem. S ohledem na způsob jeho tvorby má poněkud extrémní podobu, přesněji délku 344 znaků.

Bezpečnostní kód poplatníka (BKP)

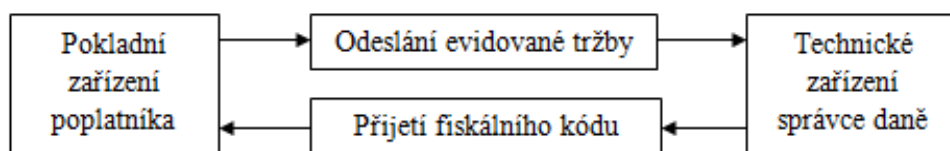
Jedná se o unikátní identifikátor účtenky, je tvořen transformací podpisového kódu poplatníka. Tento kód se uvádí i na účtence a má 44 znaků.

Režim tržby se kóduje:

- a) „0“ - běžný režim,
- b) „1“ – zjednodušený režim.

Poplatník je na účtence povinen uvádět:

- a) fiskální identifikační kód,
- b) své DIČ,
- c) označení provozovny,
- d) označení pokladního zařízení,
- e) pořadové číslo účtenky,
- f) datum a čas přijetí tržby nebo vystavení účtenky, pokud je vystavena dříve,
- g) celkovou částku tržby,
- h) bezpečnostní kód poplatníka,
- i) údaj, zda je tržba evidována v běžném, nebo zjednodušeném režimu. (Líbal, 2016, s. 86-88)

Obr. 4 – Fungování EET (vlastní zpracování)

Fiskální identifikační kód (FIK)

Je nejdůležitější, jeho tvorba probíhá v nejvyšším utajení. Pojem fiskalizace znamená, že účtenka prošla systémem EET. Pro tento kód je stanovena délka 39 znaků.

Údaje uváděné na účtence se tedy od zasílaných údajů liší v tom, že se standardně u běžného režimu na účtence neobjevuje podpisový kód poplatníka, ale místo něj se uvádí fiskální identifikační kód.

Poplatník však v případě, kdy bude překročena doba odezvy (např. z důvodu výpadku internetového spojení), kdy nedojde k přijetí fiskálního identifikačního kódu od správce daně, nebo v případě zjednodušeného režimu, kdy nemá povinnost tento kód uvádět, uvede na účtence svůj podpisový kód.

Testovací		
U Jezera 245		
Praha 6		160 00
DIČ CZ00000019	IČO00000019	
<hr/>		
51		04.11.2016 7:12:40
Provozovna	11	
Kasa	1	
<hr/>		
Ubytování 1.10 -7.10.2016 pokoj 1		
		1 500,00 Kč
Ubytování 1.10 - 7.10.2016 apartmán		
		4 200,00 Kč
<hr/>		
Celkem s DPH 21 %		0,00 Kč
Celkem s DPH 15 %		0,00 Kč
Bez DPH		5 700,00 Kč
Celkem		5 700,00 Kč
FIK		
bc5d12bd-038a-48c3-a5a0-99dd77		
BKP 06DDB041-CAB1DBDD-91715F3A-CDFA4F17-E9EA21C0		
Platba v běžném modu		

Obr. 5 – Příklad účtenky se všemi povinnými náležitostmi (Pokladní software EET penzion, ©2016)

6.3 Kontrolní činnost a sankce za nedodržení pravidel

Orgány Finanční správy ČR a Celní správy ČR jsou příslušné k prověřování plnění EET a mohou provádět kontrolní nákup. Tento nákup kontroluje povinnost zaslat předepsané údaje o transakci správci daně, povinnost vystavit účtenku a povinnost mít vyvěšeno infor-

mační oznámení. Na kontrolní činnost je vyčleněno cca 300 pracovníků Finanční správy a 100 zaměstnanců Celní správy. (Líbal, 2016, s. 95-96)

Pokud dojde k zvlášť závažnému porušení povinnosti, může kontrolní orgán nařídit okamžitě uzavření provozovny, nebo pozastavení činnosti. Uzavření se provede vyvěšením informačního oznámení na viditelném místě a v případě neumístění tohoto oznámení hrozí sankce.

O správní delikt se jedná v případě, že podnikatel:

- nepošle tržbu (pokuta až 500 000 Kč),
- nevystaví účtenku (pokuta až 500 000 Kč),
- neumístí informační oznámení (pokuta až 50 000 Kč),
- neochrání před zneužitím autentizační údaje (pokuta až 50 000 Kč),
- neochrání před zneužitím certifikáty (pokuta až 50 000 Kč). (Dušek, 2016, s. 97)

Poplatník za delikt nezodpovídá, pokud prokáže, že vynaložil veškeré úsilí k jeho zabránění.

O přestupek se jedná např. v případě:

- úmyslné výroby a distribuce softwaru, který obchází EET,
- ztížení dosažení účelu EET nebo jeho zmaření.

6.4 Konec povinnosti evidovat tržby

Co musí udělat končící poplatník, není v zákoně přímo uvedeno. Mohou nastat tyto případy:

- nemá již žádné evidované tržby,
- končí provozovna,
- končí pověření jiného poplatníka,
- ukončil veškerou činnost.

Lze odvodit, že poplatník by měl oznámit ukončení provozoven pro EET a ukončit platnost certifikátů. Pokud si uplatnil slevu 5000 Kč, pak tuto slevu nevrací.

7 ANALÝZA VÝVOJE INKASA DANÍ DO STÁTNÍHO ROZPOČTU

Ministerstvo financí spustilo v červnu 2016 mediální kampaň, v níž tvrdilo, že se díky elektronické evidenci tržeb vybere za rok na daních až o 18 miliard korun více. Díky miliardám navíc ve státním rozpočtu, by se měly najít peníze na vybavení 18 nemocnic, nebo 140 škol a školek, nebo 280 kilometrů modernizovaných železnic. Předpoklady o vybrané částce se však liší jak mezi odborníky, tak v odhadech samotného ministerstva.

7.1 Vývoj salda státního rozpočtu

Následující tabulka č. 2 znázorňuje vývoj salda státního rozpočtu v letech 2007-2016. Můžeme vidět, že v roce 2016 byly celkové příjmy státního rozpočtu 1 281,62 mld. Kč, celkové výdaje 1 219,84 mld. Kč a přebytek hospodaření 61,77 mld. Kč.

Podle ministerstva financí (©2017a) bylo od vzniku samostatné České republiky dosaženo přebytku hospodaření státního rozpočtu naposledy v letech 1993-1995, nikdy však nebyl dosažen v takové výši jako v uplynulém roce.

Tab. 2 – Pokladní plnění státního rozpočtu v letech 2007-2016, v mld.. Kč (vlastní zpracování)

Rok	Příjmy	Výdaje	Saldo
2007	1 025,88	1 092,28	-66,39
2008	1 063,94	1 083,94	-20,00
2009	974,62	1 167,01	-192,39
2010	1 000,38	1 156,79	-156,42
2011	1 012,76	1 155,53	-142,77
2012	1 051,39	1 152,39	-101,00
2013	1 091,86	1 173,13	-81,26
2014	1 133,82	1 211,60	-77,78
2015	1 234,52	1 297,32	-62,81
2016	1 281,62	1 219,84	61,77

Zdroj: Český statistický úřad, ©2017.

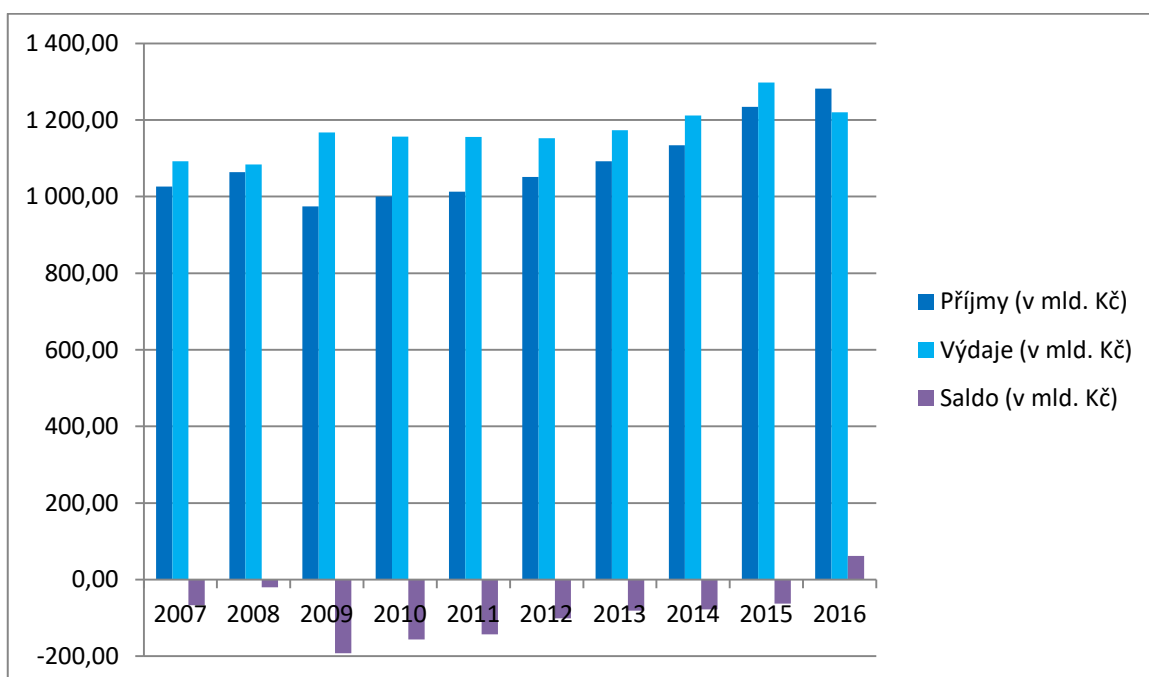
Největší vliv měl větší výběr daní a také mimořádné příjmy z rozpočtu Evropské unie. Větší výběr daní je však výsledkem toho, že po útlumu, který přišel po globální finanční kri-

zi, se česká ekonomika dostává znovu do kondice. Nezaměstnanost je na rekordním minimu a mzdy rostou nejrychlejším tempem od roku 2007. K přebytkovému hospodaření také přispěly úspory na straně výdajů státního rozpočtu. (Respekt, ©2017)

Dá se tedy říct, že přebytkový rozpočet právě v roce, kdy došlo k zavedení EET je z velké části shoda náhod a nedá se mluvit o tom, že by to byla pouze zásluha tohoto systému.

Na druhou stranu je ale výběr daní vyšší také z toho důvodu, že finanční úřady začaly lépe fungovat, jednou z novinek je také **kontrolní hlášení** k dani z přidané hodnoty, jehož zásluhou stát získal lepší přehled o plátcích DPH.

Situaci v jednotlivých letech lépe zobrazuje následující graf č. 6.

Obr. 6 – Příjmy a výdaje státního rozpočtu v letech 2007-2016 (vlastní zpracování dle ČSÚ)

V následující tabulce č. 3 je zaznamenán vývoj salda v roce 2016, a to v jednotlivých měsících. Dopad první vlny EET, která se od 1. prosince loňského roku týká restaurací a ubytovacích zařízení, je podle ministerstva malý. Výraznější vliv bude mít druhá fáze EET. Její první rozpočtové dopady se ale promítnou až v inkasu za měsíc duben 2017.

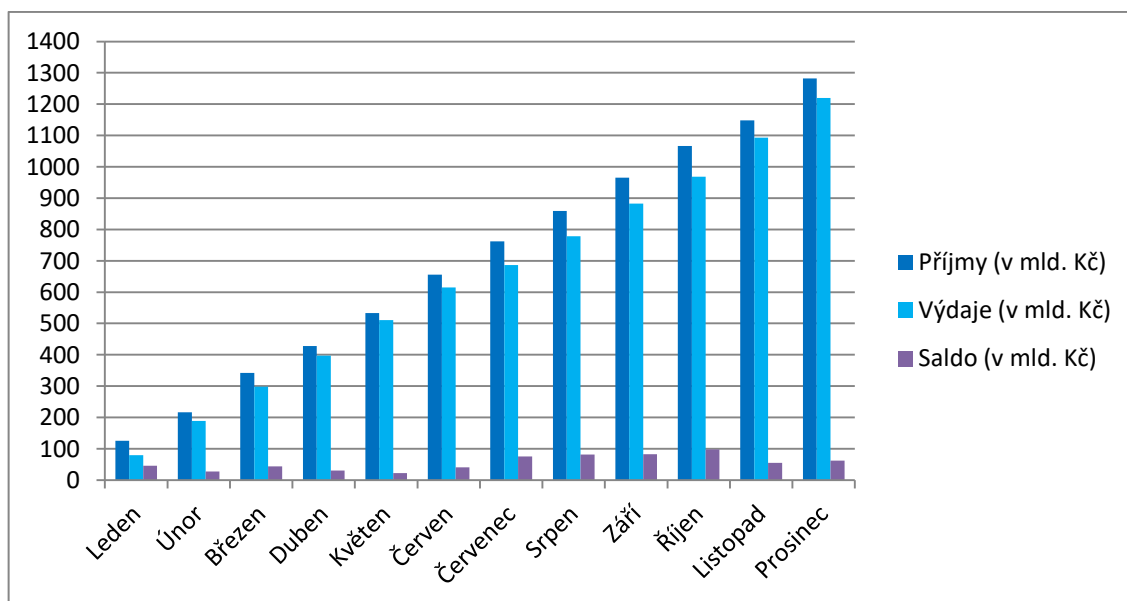
Tab. 3 – Měsíční pokladní plnění státního rozpočtu v roce 2016, v mld. Kč (vlastní zpracování)

Měsíc	Příjmy	Výdaje	Saldo
Leden	125,86	79,99	45,87
Únor	216,87	189,17	27,69
Březen	341,95	298,35	43,60
Duben	427,65	397,13	30,52
Květen	532,84	510,46	22,39
Červen	655,43	614,78	40,65
Červenec	762,42	686,79	75,63
Srpen	859,32	778,14	81,19
Září	965,21	882,94	82,27
Říjen	1 066,71	968,38	98,34
Listopad	1 148,31	1 092,86	55,45
Prosinec	1 281,62	1 219,84	61,77

Zdroj: Ministerstvo financí ČR, ©2017a.

V dalších letech nelze předpokládat, že bude rozpočet znovu přebytkový, protože příjmy z fondů EU odezní a rozpočet se pravděpodobně opět vrátí do deficitu. Návrat k deficitu souvisí i se zmíněnými kroky, že vláda před volbami zvedla některé výdaje, jako jsou platy státních zaměstnanců nebo důchody. (Respekt, ©2017)

Následující graf č. 7 zobrazuje saldo státního rozpočtu v loňském roce v jednotlivých měsících.

Obr. 7 – Měsíční pokladní plnění v roce 2016 (vlastní zpracování dle MF)

Pro srovnání situace uvádím další tabulku č. 4 s dosud dostupnými údaji za rok 2017. Přebytek státního rozpočtu ke konci letošního března stoupl na 4,68 miliardy korun. Loni ve stejnou dobu byl rozpočet v rekordním přebytku 43,6 miliardy korun. Za propadem stojí především meziroční snížení přílivu peněz z Evropské unie.

Tab. 4 - Měsíční pokladní plnění státního rozpočtu za 1. čtvrtletí roku 2017, v mld. Kč
(vlastní zpracování)

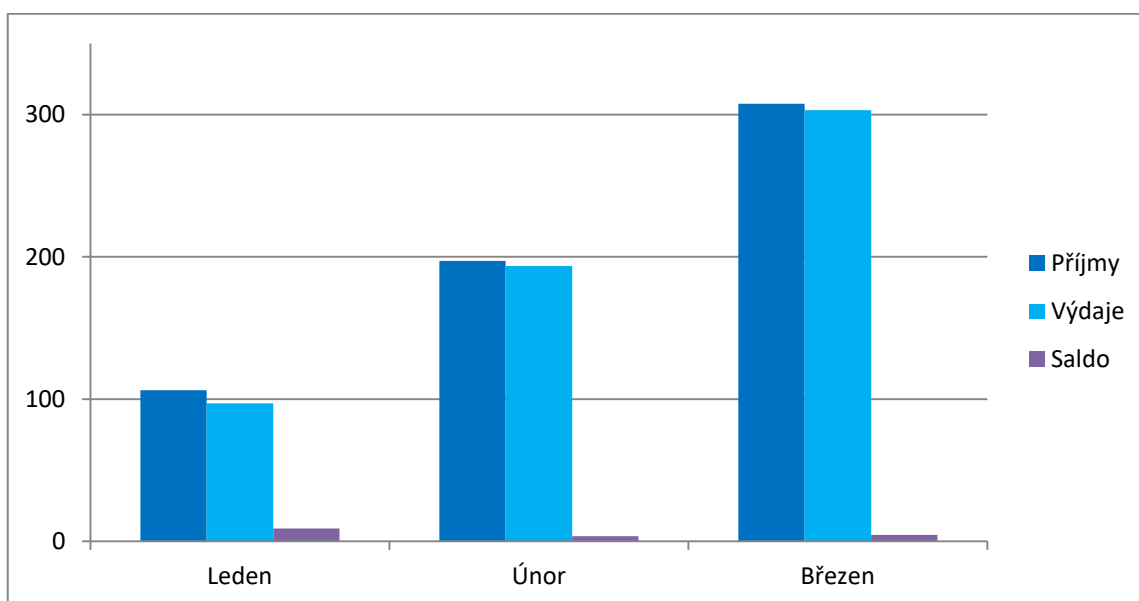
Měsíc	Příjmy	Výdaje	Saldo
Leden	106,17	97,07	9,10
Únor	197,22	193,55	3,67
Březen	307,67	302,99	4,68

Zdroj: Ministerstvo financí ČR, ©2017b.

Výsledek hospodaření státu po prvních třech měsících byl letos nejhorší od roku 2012.

Druhá vlna zahrnující oblast velkoobchodu a maloobchodu, kterou stát spustil 1. března, se na daňových příjmech podle ministerstva financí (©2017b) ještě nestihla projevit.

Meziroční nárůst inkasa DPH za leden až březen jednoznačně indikuje vysokou efektivitu institutu kontrolního hlášení v boji proti daňovým únikům. Naopak negativně se na inkasu projevilo snížení sazby DPH na stravovací služby z 21 % na 15 % v souvislosti se zavedením EET.

Obr. 8 - Měsíční pokladní plnění státního rozpočtu za 1. čtvrtletí roku 2017
(vlastní zpracování dle MF)

7.1.1 Vývoj daňových příjmů

Ministerstvo si od EET slibuje omezení šedé ekonomiky a vyšší výběr daní. Tento systém míří hlavně na neodvedené DPH a na daně z příjmů. V následující tabulce č. 5 jsou zobrazeny příjmy, které stát získal od roku 2011 do rozpočtu inkasem jednotlivých druhů daní.

Tab. 5 – Inkaso daní v letech 2011-2016, v mld. Kč (vlastní zpracování dle MF)

Daň	2011	2012	2013	2014	2015	2016
DPH	275,39	278,23	308,46	322,66	331,84	349,72
Spotřební daň	140,64	140,38	130,66	131,98	148,60	158,23
DPPO	118,11	128,00	120,72	132,40	147,51	164,72
DPFO – podnikatelé	2,94	3,26	2,68	1,13	2,50	6,85
DPFO – závislá činnost	119,37	119,79	126,13	130,87	136,13	149,39
Daň vybíraná srážkou	11,05	13,24	12,82	14,80	15,73	16,14
Daň silniční	5,19	5,21	5,27	5,54	5,81	5,97
Daň dědická a darovací	4,36	3,44	0,18	0,13	-4,40	-
Daň z nemovitostí	8,57	9,54	9,85	-	-	-
Daň z převodu nemovitostí	7,36	7,66	8,89	-	-	-
Daň z nemovitých věcí	-	-	-	9,91	10,31	10,58
Daň z nabytí nemovitých věcí	-	-	-	9,29	11,99	12,53
Ostatní příjmy, odvody, pokuty a poplatky	3,11	3,04	1,87	2,29	3,75	2,12
Odvod z elektřiny a slunečního záření	5,94	6,40	5,82	2,04	1,93	1,93
Odvod z loterií	-	1,29	2,08	1,71	1,94	2,45
Celkem	702,03	719,48	735,43	764,75	813,64	880,63

Daň z nemovitostí a daň z převodu nemovitostí od 1. 1. 2014 nahradila daň z nemovitých věcí a daň z nabytí nemovitých věcí. Do roku 2013 patřila mezi přímé daně také daň dědická a darovací. Od 1. 1. 2014 byla zrušena a příjmy z dědictví jsou nyní od daně osvobozeny a dary jsou předmětem daně z příjmů. Inkaso darovací daně v roce 2015 obsahuje i zpětné vyplacení daně darovací za bezúplatné nabytí emisních povolenek.

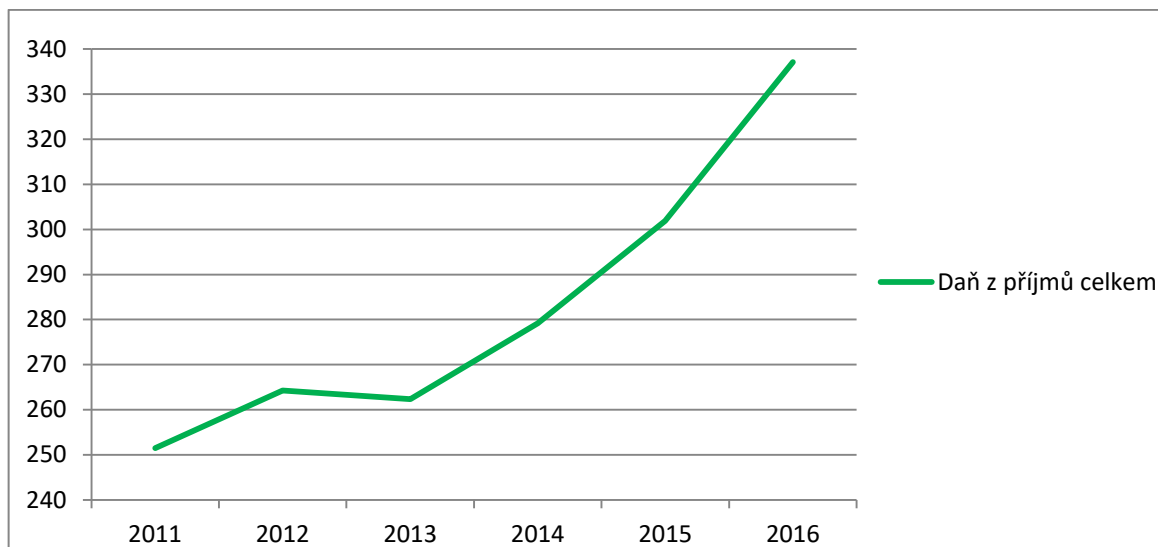
7.2 Daně z příjmů

Příjmové daně tvoří podstatnou část příjmů státního rozpočtu. Majetkové daně jsou pouze doplňkovým příjmem. Následující tabulka č. 6 ukazuje vývoj inkasa daně z příjmů od roku 2011.

Tab. 6 - Inkaso daní z příjmů v letech 2011-2016, v mld. Kč (vlastní zpracování)

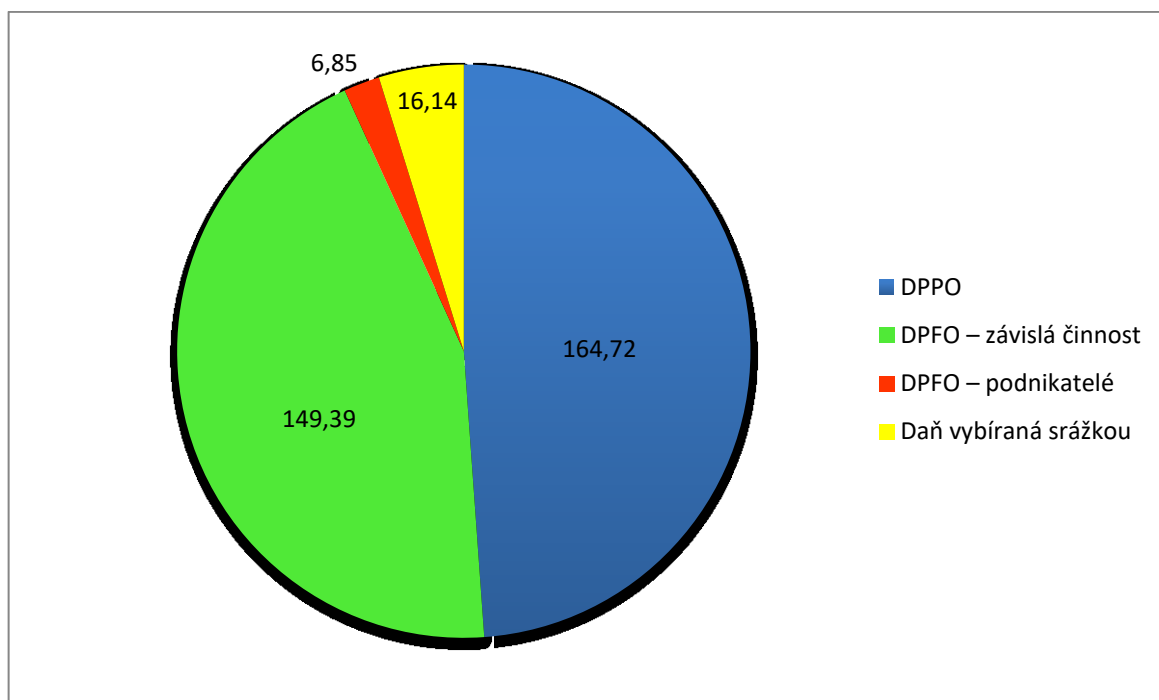
Daň	2011	2012	2013	2014	2015	2016
DPPO	118,11	128,00	120,72	132,40	147,51	164,72
DPFO – podnikatelé	2,94	3,26	2,68	1,13	2,50	6,85
DPFO – závislá činnost	119,37	119,79	126,13	130,87	136,13	149,39
Daň vybíraná srážkou	11,05	13,24	12,82	14,80	15,73	16,14
Celkem	251,47	264,29	262,35	279,20	301,87	337,1

Následující graf č. 9 zobrazuje vývoj celkové vybrané daně z příjmů od roku 2011. Jak už bylo zmíněno, větší výběr daní je způsoben zlepšením kondice české ekonomiky po uplynutí globální finanční krize, která nastala v roce 2007. Snižuje se nezaměstnanost a mzdy od roku 2007 stále rostou.

Obr. 9 – Inkaso celkové daně z příjmů v letech 2011-2016 v mld. Kč (vlastní zpracování)

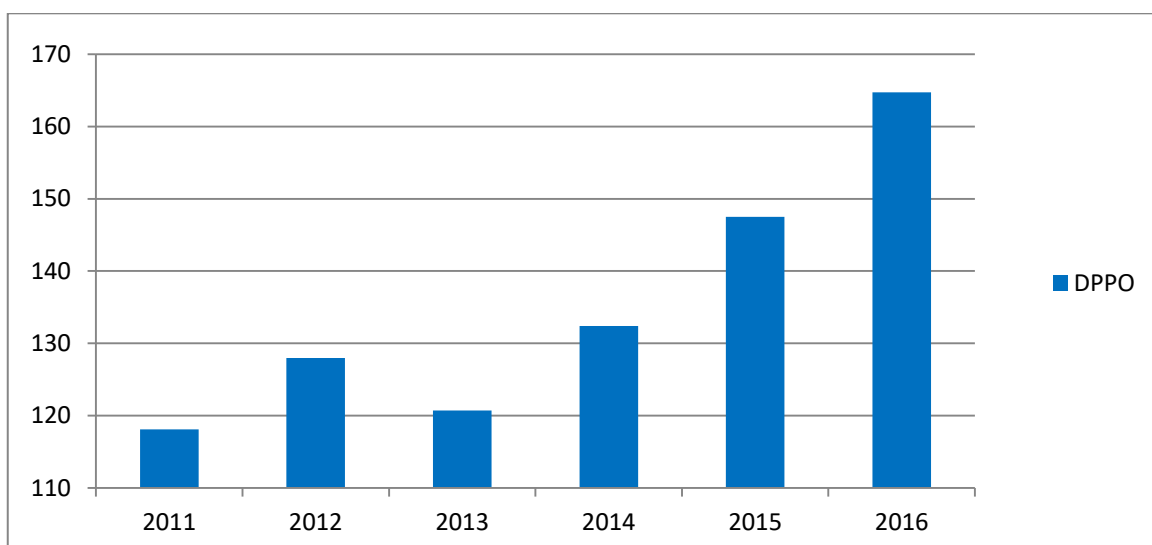
Další graf č. 10 zobrazuje podíl jednotlivých příjmových daní na celkovém inkasu daně z příjmů v roce 2016. Nejvýznamnější část tvoří daň z příjmů právnických osob a daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Nejmenší část tvoří daň z příjmů fyzických osob, které jsou podnikateli. V souvislosti se zavedením EET by se sice příjmy do rozpočtu měly zvýšit, ale předpokládá se, že právě malým podnikatelům hrozí zánik, a proto se pravděpodobně toto číslo ještě zmenší.

Obr. 10 – Podíl jednotlivých daní z příjmů v roce 2016, v mld. Kč (vlastní zpracování)

7.2.1 Daň z příjmů právnických osob

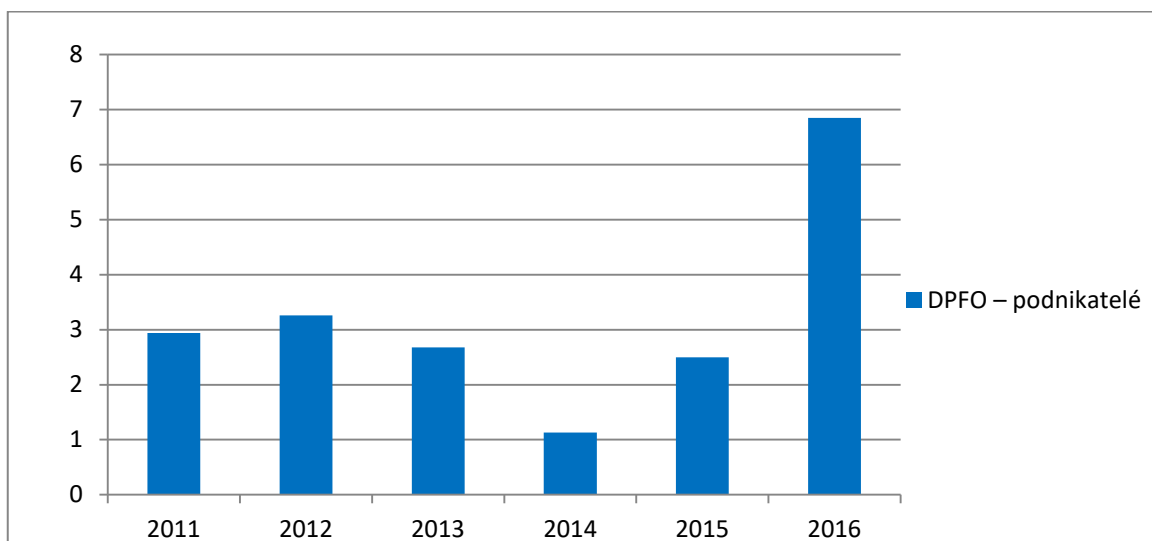
Následující graf č. 11 zobrazuje vývoj inkasa DPPO od roku 2011. Inkaso dosáhlo za 1. čtvrtletí loňského roku 26,3 mld. Kč. V samotném březnu letos stát inkasoval na této dani 23,4 mld. Kč (o 1,0 mld. Kč více než v březnu 2016), což souvisí s odvodem první čtvrtletní zálohy na daň u větších plátců. Inkaso této daně nebudou v roce 2017 ovlivňovat žádné další výraznější legislativní změny a pozitivní dopady EET se projeví v souvislosti se splatností daně až v příštím roce. (Ministerstvo financí České republiky, ©2017c)

Obr. 11 - DPPO v letech 2011-2016, v mld. Kč (vlastní zpracování)

7.2.2 Daň z příjmů fyzických osob

Další graf č. 12 zobrazuje přehled inkasa DPFO, které jsou podnikateli v letech 2011-2016.

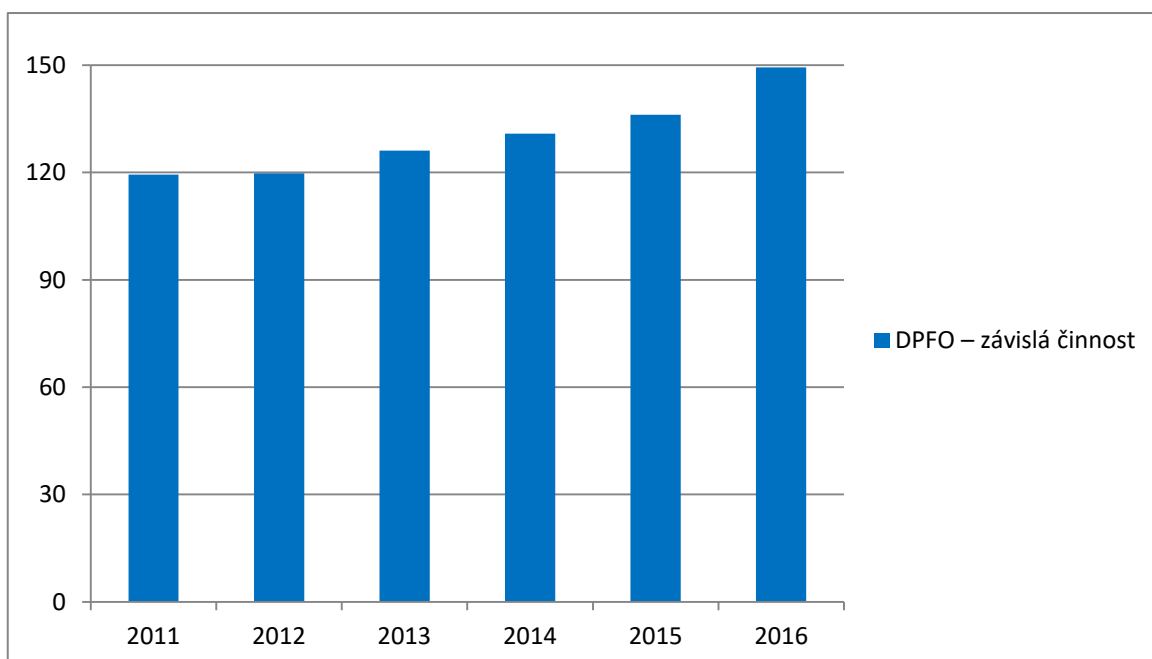

Obr. 12 - Inkaso DPFO - podnikatelů v letech 2011-2016, v mld. Kč (vlastní zpracování)

Inkaso daně z příjmů fyzických osob placené na základě přiznání zatím letos (k 31. březnu) dosáhlo 5,8 mld. Kč. To představovalo meziroční růst o 2,2 mld. Kč. Inkaso této daně v samotném březnu dosáhlo 5,2 mld. Kč (o 1,9 mld. Kč více než v březnu 2016) a souvisí s termínem podání daňového přiznání a odvodem daně za rok 2016. Negativní dopad na inkaso bude mít zvýšení daňového zvýhodnění na druhé a další dítě, které bylo účinné od roku 2016 a díky splatnosti daně se projeví až v inkasu tohoto roku (očekávaný dopad ve výši cca -0,2 mld. Kč). (Ministerstvo financí České republiky, ©2017c)

Inkaso DPFO ze závislé činnosti při meziročním růstu o 2,4 mld. Kč, dosáhlo výše 25,3 mld. Kč. Růst inkasa je dán vysokou zaměstnaností, růstem mezd a navýšením platů v roce 2017. Vyšší meziroční nárůst inkasa ovlivňuje také vyšší úroveň minimální mzdy, která je pro rok 2017 stanovena na 11 tis. Kč. Negativní dopad na inkaso bude mít v průběhu roku legislativní úprava zvyšující daňové zvýhodnění na druhé a další dítě (odhadovaný dopad ve výši cca -0,9 mld. Kč). (Ministerstvo financí České republiky, ©2017c)

Následující graf č. 13 zobrazuje vývoj inkasa DPFO ze závislé činnosti v letech 2011-2016.

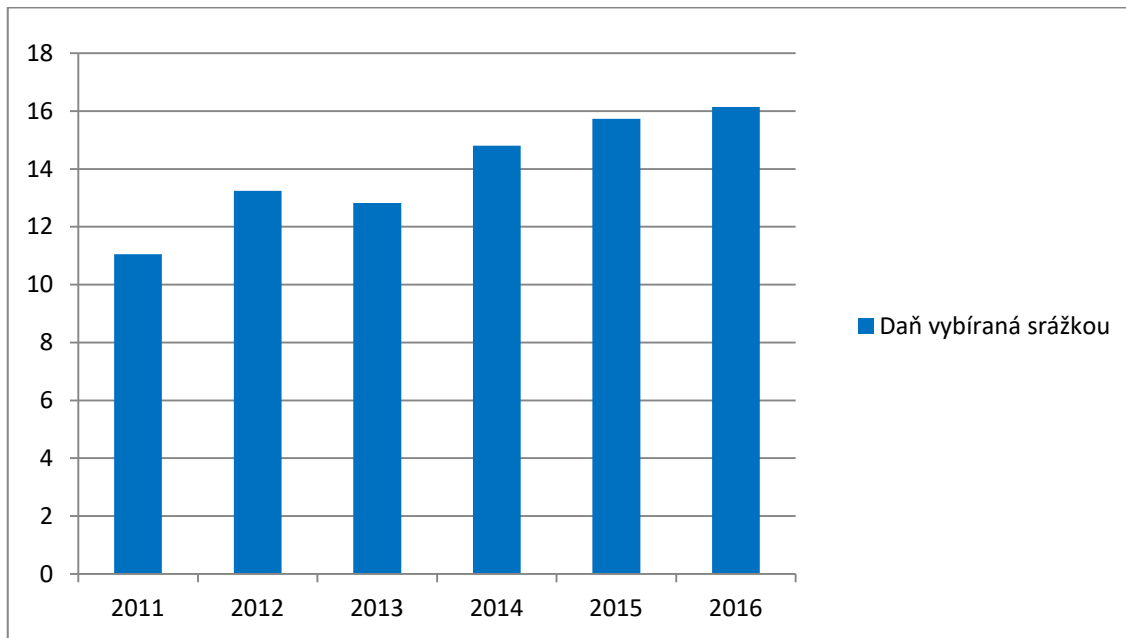

Obr. 13 - Inkaso DPFO ze závislé činnosti v letech 2011-2016, v mld. Kč (vlastní zpracování)

Na inkaso daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou, které zatím (k 31. březnu) dosáhlo 1,2 mld. Kč, bude mít v roce 2017 zásadní vliv zejména rozhodnutí vlády osvobodit

od daně výsluhové nároky u ozbrojených složek (předpokládaný dopad ve výši cca -0,7 mld. Kč). (Ministerstvo financí České republiky, ©2017c)

Vývoj inkasa této daně do roku 2016 zobrazuje následující graf č. 14.

Obr. 14 - Inkaso daně vybírané srážkou v letech 2011-2016, v mld. Kč (vlastní zpracování)

7.3 Nepřímé daně

Plátcem DPH je každá právnická osoba, která za posledních 12 měsíců utřžila nejméně milion korun. Právě tady se ale naskytuje možnost, jak se platbě DPH vyhnout. Řada podnikatelů, jejichž tržby se blíží milionu korun, rozdělí své podnikání na více firem. Řada například vietnamských obchodníků, kteří podnikají v maloobchodu, se vyhýbá placení DPH tím, že nepřiznávají všechny obchody a tím si snižují tržby. Vyhnou se tak nejen placení DPH, ale mají i nižší daň příjmu. (Univerzita Karlova, ©2016)

Stejný postup uplatňují například řemeslníci, kteří nabídnou zákazníkovi službu zlevněnou o DPH s tím, že nebudou vystavovat účtenku, a tak tržbu ani nezahrnou do účetnictví. V segmentu stravování je dále obvyklé zaměstnávat lidi načerno. Servírky často pobírají oficiálně minimální mzdu a zbytek výplaty dostávají od zaměstnavatele na ruku. (Univerzita Karlova, ©2016)

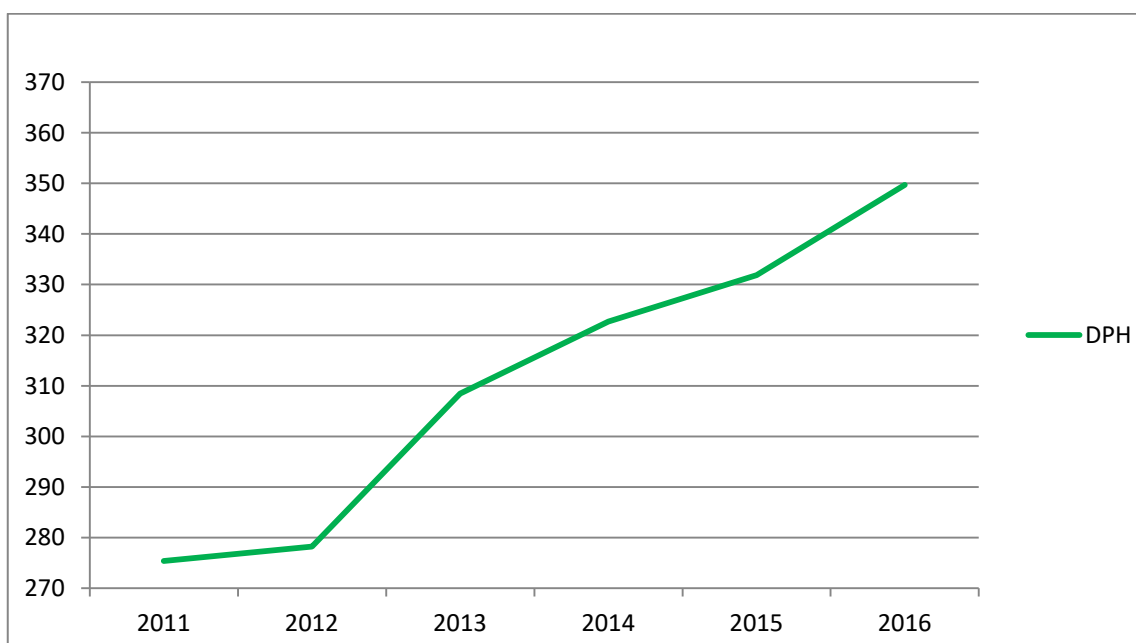
7.3.1 Daň z přidané hodnoty

Z odhadů Evropské unie vyplývá, že se v České republice jen úniky na DPH pohybují okolo 80 mld. Kč ročně. Následující tabulka č. 7 odráží vývoj inkasa DPH od roku 2011.

Tab. 7 - Inkaso DPH v letech 2011-2016, v mld. Kč (vlastní zpracování)

Daň	2011	2012	2013	2014	2015	2016
DPH	275,39	278,23	308,46	322,66	331,84	349,72

Inkaso DPH by v roce 2017 mělo být pozitivně ovlivněno promítnutím dopadů opatření, která byla zavedena v roce 2016 – jedná se o zavedení kontrolního hlášení a elektronické evidence tržeb (EET), do které se od prosince 2016 v první fázi zapojili podnikatelé v oblasti stravovacích a ubytovacích služeb a ve druhé fázi od 1. března 2017 také maloobchod a velkoobchod. (Ministerstvo financí České republiky, ©2017c)

Obr. 15 - Inkaso DPH v letech 2011-2016, v mld. Kč (vlastní zpracování)

Zatím se dá konstatovat, že výběr DPH je vyšší především díky zavedení kontrolního hlášení, díky kterému stát získal lepší přehled o plátcích DPH. Naopak negativně se na inkasu projevil snížení sazby DPH na stravovací služby na 15 %. EET se na daňových příjmech podle ministerstva financí ještě nestihla výrazně projevit.

8 ZÁVĚREČNÉ ZHODNOCENÍ

Online evidence tržeb funguje i v jiných evropských zemích, žádná ale nepotvrdila, že by její zavedení zvýšilo výběr DPH. Na druhé straně ale mělo negativní dopad na pracovní trh, protože výrazně klesl počet živnostníků. Větší podnikatelé už ve většině případů podobný systém měli a nebylo pro ně tedy tak obtížné přizpůsobit se nové legislativě. Přesto ale například v Chorvatsku po zavedení evidence tržeb počet podnikatelů neklesl, naopak se zvýšil.

Podobně to pozorujeme i u nás. Odhaduje se, že zánik hrozí asi dvěma tisícům malých zařízení. Ne všichni malí podnikatelé ale zanechají svého podnikání proto, že by pro ně EET byla likvidační. Určitá část těch, kteří ukončili svou činnost, to neudělala proto, že by na trhu neobstála, ale proto, že se obávala rizika porovnání s předchozími daňovými obdobími. Některým by se totiž výrazným způsobem navýšily zisky, což by mohlo vést k daňové kontrole. Činnost tedy byla z jejich strany ukončena se záměrem založit nový podnikatelský subjekt.

Účinnost EET bude možné prokazatelně ověřit až v druhém roce fungování, protože se dá předpokládat, že vzhledem ke splatnosti daně z příjmů se pozitivní rozpočtový dopad projeví až v následujícím roce po zavedení (cca březen až červen následujícího roku, kdy dochází k podání daňových přiznání). Plného využití systému a tedy i změření daňového přínosu do státního rozpočtu se tak dočkáme nejdříve v roce 2018, kdy se bude povinnost EET vztahovat na všechny podnikatele a systém bude také fungovat po celý rok. (Univerzita Karlova, ©2016)

8.1 Výhody a nevýhody zavedení

V této části mé práce jsem se rozhodla shrnout výhody a nevýhody EET, na které jsem při zpracovávání narazila. Najde se mnoho důvodů pro a proti. Podle mnohých je EET nástroj moci a udávání. Jedni považují EET za nutný nástroj ke zlepšení výběru daní a odhalování daňových úniků, druzí za smrtící zásah do podnikání a pokus o totalitní likvidaci soukromého sektoru.

Zavedení tohoto systému se nedotkne jen podnikatelů a státu, ale také zaměstnanců i samotných zákazníků.

8.1.1 Podnikatel

- + Nespornou výhodou z pohledu podnikatele, který se zapojuje do EET v první fázi, je, že poskytovatelé stravovacích služeb mohou od prosince 2016 v souvislosti se zavedením EET uplatňovat první sníženou sazbu DPH (15%) na podávání jídel a nealkoholických nápojů.
- + V některých provozech poslouží EET i jako dohled nad personálem.
- + Úprava zasáhne většinu podnikajících subjektů. Lze tedy očekávat narovnání tržního prostředí, v důsledku efektivnějšího odhalování zatajování skutečných tržeb.
- Nevýhodou je, že v případě překročení doby odezvy u běžného režimu nebo jako standardní údaj u zjednodušeného režimu se na účtence udává i podpisový kód poplatníka, který, jak už bylo zmíněno, má délku 344 znaků. V důsledku toho se až několikanásobně zvýší spotřeba papírových pásek do pokladen.
- V zákoně nejsou stanovena pravidla pro situaci, kdy nebude funkční pokladní zařízení. Příčinou může být porucha, výpadek elektřiny nebo krádež. Podle finanční správy však může podnikatel ve své činnosti pokračovat, nebude ale moct vystavovat účtenky a odesílat údaje daňové správě. Zpětně bude muset prokazovat, že vynaložil veškeré úsilí, aby porušení povinnosti zabránil a aby to nebylo považováno za správní delikt.

8.1.2 Zaměstnanec

- + Více přiznaných tržeb by mělo znamenat, že zaměstnavatelům ubudou zdroje na výplaty bokem a budou muset lidem zvednout mzdy oficiálně, aby si je udrželi.
- Zaměstnanec může být ze strany zaměstnavatele vyzván, aby některé tržby úmyslně nepřiznával, a to např. za mimořádnou odměnu. Pokud dojde k odhalení, prioritně se zvažuje postih zaměstnavatele. Ani zaměstnanec ale šetření nemine. Pokud se zaměstnanec vymluví na to, že mu to nařídil zaměstnavatel, bude považován za spolupachatele a jeho jméno bude vláčeno ve všech kontrolních protokolech.

8.1.3 Zákazník

- + Lze předpokládat, že pokud stát vybere na daních více, nebude přistupovat k navyšování daňových sazeb. Zachování stávající varianty poškozuje nízkým daňovým příjmem nejen stát, resp. státní rozpočet, ale též všechny občany ČR, kteří nesou daňovou zátěž na svých bedrech.

- + Vyšší konkurence v důsledku narovnání tržního prostředí bude mít vliv na poskytování kvalitnějšího zboží a služeb.
- + Ministerstvo financí může uspořádat tzv. **účtenkovou loterii** o věcné nebo peněžní ceny, které se lze zúčastnit na základě zaslání údaje uvedeného na účtence. Výdaje na pořádání této loterie se hradí ze státního rozpočtu a ceny jsou osvobozeny od daně z příjmů. Spuštění by se mělo uskutečnit v první polovině letošního roku.
- Nevýhodou je, že na první pohled nelze rozeznat, zda není vydaná účtenka falešná. Pokud obsahuje fiskální kód, mělo by být všechno v pořádku, to ale nemusí znamenat, že byla skutečně odeslána. Jestli je účtenka pravá, tzn., byla odeslána a obsahuje pravý fiskální kód, se pozná pouze ověřením na portálu daňové správy.

8.1.4 Stát

- + EET je mimořádná v tom, že jde stručně řečeno o automatizovanou kontrolu. Pokud by v tomto rozsahu měly provádět kontrolu orgány veřejné moci, jednalo by se o nepředstavitelný nárůst pracovníků.
- + Technicky téměř nedá podvést a lidsky pouze s velkou dávkou odvahy s hrozbou velkých sankcí.
- + Toto daňové opatření nedává při vymezování povinnosti podnikatelů prostor jednotlivým úředníkům, a proto zde není možnost korupce.
- U některých činnostech bude asi velmi obtížné provádět kontrolní nákupy, např. u pohřebních služeb nebo v tetovacích salonech.
- V souvislosti s realizací elektronické evidence tržeb je třeba vynaložit počáteční náklady na vybudování IT systému a náklady na provoz a správu IT systému. Dále budou vynaloženy náklady na další podpůrné činnosti. Tyto náklady jsou však předpokládány především v prvních dvou letech projektu.

Obecně se tedy dá říct, že pokud bude EET fungovat bez problému, měla by přinášet všem zmiňovaným subjektům převážně pozitiva. Pokud se podaří omezit šedou ekonomiku a lépe plnit příjmovou stranu státního rozpočtu, nebude nutné zvyšovat daně, naopak může dojít ke snížení daňové zátěže. Zároveň vznikne prostor pro investice do vzdělání, zdravotní péče a sociální oblasti, což jistě ocení každý.

Podle mého názoru, je myšlenka elektronické evidence tržeb správná. Každý by měl daně odvádět tak, jak má. Na druhé straně EET pohřbí mnoho malých živnostníků, kteří podni-

kají v malých obcích. Asi nikdo si nedělá iluze o tom, že tito podnikatelé odvádí vše tak, jak by měli, ale pokud skončí, stát od nich nezíská už vůbec nic.

Jelikož jsem z vesnice tak vím, že třeba taková hospoda na vesnici má i sociální význam. Starostové často hospody podporují tím, že jim dávají symbolický nájem atd. Myslím si, že v tomto ohledu se EET soustředí na místa, kde stát přichází o minimální množství prostředků v porovnání s jinými oblastmi. Nejvíce státní rozpočet okrádají velké a nadnárodní firmy, které optimalizují své odvody.

Stát by se měl více než o samotný rozsah úniků na DPH soustředit na oblasti, ve kterých k těmto únikům dochází. Nelegální a stínová ekonomika, na kterou se EET zaměřuje, zabírá v krácení DPH pouze asi 7 %. Velký objem peněz tvoří také nedoplatky, což svědčí o nízké efektivitě výběru DPH. Finanční správa ale nemá dostatečné nástroje pro efektivní boj s těmito úniky. Díky zavedení kontrolního hlášení se však zdá, že se efektivita boje proti daňovým únikům zvyšuje.

ZÁVĚR

Elektronická evidence tržeb patří mezi hlavní nástroje, které se zaměřují na šedou ekonomiku a narovnání podnikatelského prostředí. Její podstata spočívá ve zdanění tržeb, které byly doposud podnikateli zatajovány. Cílem této práce bylo zvážit, jaké dopady má zavedení tohoto systému na příjmovou stránku státního rozpočtu.

Opravdovou účinnost EET bude možné ověřit až v druhém roce fungování, protože vzhledem ke splatnosti daně z příjmů se pozitivní rozpočtový dopad projeví až v následujícím roce po zavedení. Plného využití systému a tedy i změření daňového přínosu do státního rozpočtu se tak dočkáme nejdříve v následujícím roce, kdy systém EET projde všemi fázemi zavedení a budou tedy zapojeny všechny subjekty a systém bude fungovat po celý rok. Jestli elektronická evidence tržeb přežije, nebo ne, rozhodnou teprve skutečné výsledky. Pokud bude mít efekt a opravdu se zvýší výběr daní, žádná následující vláda ji pravděpodobně nezruší, protože by se připravila o část daňových příjmů.

Případné ukončování činnosti některých podnikatelů je podle názoru vlády žádoucím pročištěním trhu od nepoctivých podnikatelů, kteří nedokážou ve standardních podmínkách s nutností placení daní a odvodů na DPH dosáhnout zisku. Problémům s hromadným ukončováním malých živností by šlo předcházet tím, že by se zpětně neporovnávaly tržby za minulá daňová období oproti období s fungujícím systémem EET.

Podle mého názoru, je myšlenka elektronické evidence tržeb správná. Pravděpodobně však pohrbí mnoho malých živnostníků, kteří podnikají v malých obcích, protože si nelze dělat iluze o tom, že odvádí vše tak, jak by měli. Je třeba si však uvědomit, že svoboda podnikání neznamena možnost nepodnikat poctivě nebo neodvádět daně, svoboda podnikání je určitě něco jiného. Na druhou stranu by se podle mě stát měl více soustředit na oblasti, ve kterých k daňovým únikům dochází. Nelegální a stínová ekonomika, na kterou se EET zaměřuje, zabírá v krácení DPH pouze malou část.

Vzhledem k tomu, že se jedná o naprosto ojedinělou věc v této oblasti u nás, určitě až čas přinese nové poznatky, o kterých se zatím neví. Podvodníci, stejně jako tomu bylo doposud, pravděpodobně najdou cesty, jak nová opatření obcházet. Uvidíme, jestli se naplní očekávané zlepšení kázně daňových subjektů. Mezi možnostmi jak se s nepoctivostí vypořádat by v budoucnu mohlo patřit například zvýšení pravděpodobnosti dopadení nebo zhoršení trestů pro ty, kteří budou dopadeni.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BUCHTA, Petr, 2016. *Veřejné finance*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha. ISBN 978-80-7452-116-4.
- ČESKO, 2016. Zákon č. 112/2016 Sb. ze dne 16. března 2016 o evidenci tržeb. In: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 2017-04-03]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=86253&nr=112~2F2016&rpp=15#local-content>
- DUŠEK, Jiří, 2016. *Elektronická evidence tržeb v přehledech*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-5839-8.
- DVOŘÁK, Pavel, 2008. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-075-1.
- ETEL, Leonard a Mauriusz POPLAWSKI, 2016. *Tax Code Concepts in the Countries of Central and Eastern Europe* [online]. Białystok: Temida 2 [cit. 2017-04-03]. ISBN 978-83-62813-88-9. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=2o7vDQAAQBAJ&pg=PA399&dq=Penalties+in+Tax+Law+in+Light+of+the+Principle+Ne+Bis+in+Idem&hl=cs&sa=X&redir_esc=y#v=onepage&q=Penalties%20in%20Tax%20Law%20in%20Light%20of%20the%20Principle%20Ne%20Bis%20in%20Idem&f=false
- HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ, 2010. *Veřejné finance*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-497-0.
- HUBINKOVÁ, Zuzana, 2008. *Psychologie a sociologie ekonomického chování* [online]. 3. aktualiz. vyd., Praha: Grada Publishing [cit. 2017-04-03]. ISBN 978-80-247-6976-9. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=ZnFaAgAAQBAJ&pg=PA141&dq=da%C5%88ov%C3%A9+%C3%BAAniky&hl=cs&sa=X&redir_esc=y#v=onepage&q=da%C5%88ov%C3%A9+%20%C3%BAAniky&f=false
- JUREČKA, Václav a kol, 2010. *Makroekonomie* [online]. Praha: Grada Publishing [cit. 2017-04-07]. ISBN 978-80-247-3258-9. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=qLUXBG3aWOgC&pg=PA37&dq=st%C3%ADnov%C3%A1+ekonomika&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwiEsf28gpLTAhXDKiwKHbbKBCEQ6AEIGzAA#v=onepage&q=st%C3%ADnov%C3%A1%20ekonomika&f=false>

LANG, Michael, Peter MELZ a Eleonor KRISTOFFERSSON, c2009. *Value added tax and direct taxation: similarities and differences*. Amsterdam: IBFD. ISBN 978-90-8722-060-0.

LÍBAL, Tomáš, 2016. *Elektronická evidence tržeb z účetního a daňového pohledu*. Praha: Vox. ISBN 978-80-87480-51-9.

MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL, 2015. *Veřejné finance v teorii a praxi*. První vydání. Praha: Grada Publishing. Expert. ISBN 978-80-247-5561-8.

Politika, ©2017. *Respekt* [online]. [cit. 2017-05-09]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/politika/sikula-babis-aneb-10-otazek-a-odpovedi-k-rekordnimu-rozpocetovemu-prebytku>

Odvětvové zpravodajství, ©2016. *Univerzita Karlova* [online]. [cit. 2017-05-09]. Dostupné z: <http://samba.fsv.cuni.cz/~kameni/Odvetvove%20zpravodajstvi/PREZENTACE/MA%C4%8C%C3%8D%20Josef%20Elektronick%C3%A1%20evidence%20tr%C5%BEeb%20a%20jej%C3%AD%20dopady.pdf>

Statistiky, ©2017. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/hdp_narodni_ucty?p_p_id=3&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&_3_struts_action=%2Fsearch%2Fsearch&_3_redirect=%2Fc%2Fportal%2Flayout%3Fp_1_id%3D20137706%26p_v_1_s_g_id%3D0&_3_keywords=st%C3%A1tn%C3%AD+rozpo%C4%8Det&_3_groupId=0

ŠIROKÝ, Jan, 2008. *Daňové teorie s praktickou aplikací* [online]. 2. vyd, Praha: C. H. Beck [cit. 2017-04-03]. ISBN 978-80-7400-005-8. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=BMctXYqIhg0C&pg=PR15&dq=da%C5%88ov%C3%A9%20da%C3%BAniky&hl=cs&sa=X&redir_esc=y#v=onepage&q=da%C5%88ov%C3%A9%20da%C3%BAniky&f=false

Tiskové zprávy, ©2017c. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 2017-05-09]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2017/stat-v-lednu-hospodaril-s-prebytkem-9-md-27497>

Ukázka systému KLASIK, ©2016. *Pokladní software EET penzion* [online]. [cit. 2017-05-07]. Dostupné z: <http://penziony-eet.tk/>

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ, 2016. *Daňový systém ČR 2016*. 13. aktualizované vydání. Praha: Vox. ISBN 978-80-87480-44-1.

Věřejný sektor, ©2017a. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 2017-04-23].
Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2016/mesicni-pokladni-plneni-2016-23847>

Věřejný sektor, ©2017b. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 2017-04-23].
Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2017/mesicni-pokladni-plneni-2017-27527>

VONDRÁK, Zdeněk, Lucie VONDRÁKOVÁ a Michala VONDRÁKOVÁ, 2016. *Elektronická evidence tržeb: praktická příručka*. Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7554-048-5.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CP	cenné papíry
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DIČ	daňové identifikační číslo
EET	elektronická evidence tržeb
HDP	hrubý domácí produkt
MF	Ministerstvo financí
NO	nezisková organizace
OSS	organizační složka státu
PO	příspěvková organizace
ZD	základ daně

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1 – Rozpočtová soustava ČR (vlastní zpracování)</i>	15
<i>Obr. 2 – Rozdělení přímých daní v ČR (vlastní zpracování)</i>	23
<i>Obr. 3 – Rozdělení nepřímých daní v ČR (vlastní zpracování)</i>	24
<i>Obr. 4 – Fungování EET (vlastní zpracování)</i>	39
<i>Obr. 5 – Příklad účtenky se všemi povinnými náležitostmi (Pokladní software EET penzion, ©2016)</i>	40
<i>Obr. 6 – Příjmy a výdaje státního rozpočtu v letech 2007-2016 (vlastní zpracování dle ČSÚ)</i>	43
<i>Obr. 7 – Měsíční pokladní plnění v roce 2016 (vlastní zpracování dle MF).....</i>	44
<i>Obr. 8 - Měsíční pokladní plnění státního rozpočtu za 1. čtvrtletí roku 2017 (vlastní zpracování dle MF)</i>	45
<i>Obr. 9 – Inkaso celkové daně z příjmů v letech 2011-2016 v mld. Kč (vlastní zpracování).....</i>	48
<i>Obr. 10 – Podíl jednotlivých daní z příjmů v roce 2016, v mld. Kč (vlastní zpracování).....</i>	48
<i>Obr. 11 - DPPO v letech 2011-2016, v mld. Kč (vlastní zpracování)</i>	49
<i>Obr. 12 - Inkaso DPFO - podnikatelů v letech 2011-2016, v mld. Kč (vlastní zpracování).....</i>	49
<i>Obr. 13 - Inkaso DPFO ze závislé činnosti v letech 2011-2016, v mld. Kč (vlastní zpracování).....</i>	50
<i>Obr. 14 - Inkaso daně vybírané srážkou v letech 2011-2016, v mld. Kč (vlastní zpracování).....</i>	51
<i>Obr. 15 - Inkaso DPH v letech 2011-2016, v mld. Kč (vlastní zpracování).....</i>	52

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1 - Přehled postupného náběhu EET (vlastní zpracování).....</i>	<i>35</i>
<i>Tab. 2 – Pokladní plnění státního rozpočtu v letech 2007-2016, v mld.. Kč (vlastní zpracování).....</i>	<i>42</i>
<i>Tab. 3 – Měsíční pokladní plnění státního rozpočtu v roce 2016, v mld. Kč (vlastní zpracování).....</i>	<i>44</i>
<i>Tab. 4 - Měsíční pokladní plnění státního rozpočtu za 1. čtvrtletí roku 2017, v mld. Kč (vlastní zpracování)</i>	<i>45</i>
<i>Tab. 5 – Inkaso daní v letech 2011-2016, v mld. Kč (vlastní zpracování dle MF).....</i>	<i>46</i>
<i>Tab. 6 - Inkaso daní z příjmů v letech 2011-2016, v mld. Kč (vlastní zpracování)</i>	<i>47</i>
<i>Tab. 7 - Inkaso DPH v letech 2011-2016, v mld. Kč (vlastní zpracování)</i>	<i>52</i>